

Riksdagens protokoll

2013/14:30

Tisdagen den 19 november

Kl. 13.00 – 16.03

Protokoll
2013/14:30

1 § Justering av protokoll

Protokollet för den 13 november justerades.

2 § Meddelande om frågestund

Tredje vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 21 november kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Näringsminister Annie Lööf (C), justitieminister Beatrice Ask (M), kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M), statsrådet Stefan Attefall (KD) och försvarsminister Karin Enström (M).

3 § Anmälan om subsidiaritetsprövning

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2013/14:7 för tisdagen den 5 november i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från finansutskottet.

4 § Ärenden för förnyad bordläggning

Följande dokument bordlades för andra gången:

Finansutskottets betänkanden 2013/14:FiU1, FiU6 och FiU7

Konstitutionsutskottets betänkande 2013/14:KU6

Kulturutskottets betänkande 2013/14:KrU3

5 § Svar på interpellationerna 2013/14:87, 88, 89, 90, 91 och 96 om antalet studieplatser på Högskolan i Jönköping, Mittuniversitetet, Högskolan i Gävle, Linnéuniversitetet, Högskolan i Skövde och Karlstads universitet

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Peter Persson har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att öka antalet studieplatser vid Högskolan i Jönköping. Jasenko Omanovic har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder

för att öka antalet studieplatser vid Mittuniversitetet. Åsa Lindestam har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att öka antalet studieplatser vid Högskolan i Gävle. Krister Örnfjäder har samma fråga vad avser Linnéuniversitetet, och Monica Green har samma fråga vad avser Högskolan i Skövde.

Gunilla Svantorp har frågat mig om jag tänker verka för att ändra regeringens beslut om att minska antalet platser vid Karlstads universitet. Vidare har Gunilla Svantorp frågat mig om jag tänker verka för att regeringen genom olika åtgärder sätter fokus och ger resurser för att lyckas med den breddade rekryteringen med anledning av den arbetslöshet och det utbildningsbehov som råder.

Jag besvarar interpellationerna i ett sammanhang, herr talman.

Antalet helårsstudenter vid de svenska lärosätena har de senaste åren varit fler än någonsin. År 2010 var en rekordnotering i antalet helårsstudenter, och utbildningsvolymen ligger kvar på en historiskt sett hög nivå. Mellan 2006 och 2012 ökade antalet helårsstudenter i landet med 27 500.

En prognos som har gjorts inom Regeringskansliet visar att förändringarna i årskullarnas storlek innebär att de årskullar som nu och under de kommande åren slutför gymnasieskolan har förutsättning att påbörja en eftergymnasial utbildning i betydligt större utsträckning än någonsin förut – detta givet dagens studiemönster och resurser för eftergymnasial utbildning samt oförändrad andel högskolenybjörjare som är inresande studenter.

Prognosen för dem som nu lämnar gymnasieskolan är att 53 procent beräknas kunna få en plats i eftergymnasial utbildning före 34 års ålder. Prognosen för dem som slutar gymnasieskolan om sju år, 2020, är att 63 procent kan komma att få plats att påbörja utbildning inom universitet, högskola eller yrkeshögskola innan de fyllt 34 år. Det skulle vara en nivå som Sverige aldrig förr har nått upp till.

Herr talman! Sverige utfärdar färre examensbevis i högre utbildning än många andra länder. Interpellanterna beskriver detta som att utbildningsnivån i vårt land är lägre än i andra länder, vilket är en felaktig slutsats. Utfärdade examensbevis och genomförd utbildning är inte samma sak. I Sverige måste studenten ansöka om examensbevis efter avslutade studier, vilket en mycket hög andel av studenterna avstår från. Detta mönster har varit detsamma oavsett regering.

Mot denna bakgrund, herr talman, är regeringens slutsats att nuvarande nivå och inriktning när det gäller högre utbildning är väl avvägd.

När det gäller Gunilla Svantorps andra fråga ska universitet och högskolor aktivt främja och bredda rekryteringen till högskolan enligt högskolelagen. Varje lärosäte ska därmed kontinuerligt arbeta med denna fråga och årligen redovisa detta för regeringen.

Det är viktigt att påpeka att den sociala snedrekryteringen vid valet till högskolan i stor utsträckning beror på skillnader i prestationer i grundskolan och gymnasieskolan, samt i viss utsträckning på skillnader i val av gymnasieprogram. De reformer som regeringen genomför för att förbättra kvaliteten och höja kunskapsresultaten i grundskolan och gymnasieskolan har därför största betydelse också för att bredda rekryteringen till högskolan.

Då Krister Örnfjäder, som framställt en av interpellationerna, anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav tredje vice talmannen att Désirée Liljevall i stället fick delta i överläggningen.

Prot. 2013/14:30
19 november

*Svar på
interpellationer*

Anf. 2 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Jag tackar utbildningsministern för svaret.

Jag lever och verkar i Jönköpings län. Det är ett län med en stark industriell tradition. Klurighet, samarbete och ett gemensamt framtids-engagemang har gjort att länet har kunnat skapa och utveckla betydande industrier. Tändstickor, spisar, däck, papper och motorsågar är några av de produkter som har funnits historiskt, och fortfarande finns.

I ett starkt industrilän finns dock också en stor medvetenhet om att gamla strukturer inte kommer att vara giltiga för all framtid. För varje år och årtionde som lagrats i vår industriella historia har insikten ökat om att det mekaniserade arbetet får mindre värde. Det handlar alltmer om teknikinhåll, komplexa produkter, design – ja, utveckling på en rad områden. Jag tillhör dem som tror att industrin också i framtiden kommer att vara mycket betydelsefull när det gäller att skapa värden som försörjer och tillgodoser många andra behov vi har. Främst gäller det kanske välfärd.

När jag studerar mitt läns förhållande vad gäller andel forskning och utveckling i landet ser jag att vi är grovt missgynnade. Låt mig bara nämna att statlig forskningsresurs per invånare är 284 kronor. Rikssnittet är 1 645. Det här gäller också den högre utbildningen. Högskolan i Jönköping har under perioden 2011–2013 fått en reducering med 1 304 platser. Det är 15 procent, samtidigt som söktrycket är högre än någonsin. Det handlar om att andelen högskoleplatser per tusen ungdomar i landet har minskat från år till år. När vi senast hade en socialdemokratisk regering hade vi 431 högskoleplatser per tusen ungdomar. I dag är det 377 i åldern 19–24 år.

Det finns bland ungdomsgrupperna en hunger för högre utbildning. Det finns stora behov, inte minst när det gäller den industriella utveckling jag beskriver i Jönköpings län. Då väljer regeringen att sänka skatter, sänka restaurangmomsen och att sänka arbetsgivaravgiften för de unga.

Tror du, utbildningsministern, att detta är åtgärder som i grunden gör vårt land starkare än om vi skulle ha satsat på högskola i hela landet med den tyngd som vi säger att den ska ha?

Anf. 3 JASENKO OMANOVIC (S):

Herr talman! Ministern säger i sitt svar att vi aldrig har haft fler högskolestuderande än i dag. Förmodligen minskar antalet platser på universiteten därför att de inte behövs. Om det aldrig funnits så många människor i Sveriges historia som kan läsa som i dag skulle man kunna säga: Okej, då kan vi sluta utbilda folk i att läsa, för det är så många som kan det. Det är förstås helt fel politik.

Herr talman! Jag har tidigare haft en debatt med utbildningsministern just när det gäller Mittuniversitetet, vars universitetsstyrelse utbildningsministern med sin politik tvingade att lägga ned campus i Härnösand.

Vi kan se vad som händer. Samtidigt som ministern poängterar att det är så många som går högre utbildning i dag säger han att det finns brister

i grund- och gymnasieskolor så att elever inte får tillräckligt mycket kunskaper för att kunna hänga med längre fram.

Jag, precis som Peter Persson, kommer från ett industrilän, Västernorrland, där vi har basindustri. Ett av företagen där, SCA, samarbetar med universitetet när det gäller forskning. För att beskriva vad det är för företag kan man säga, med tanke på kvällens fotbollsmatch, att det är ett företag som är basindustrins FC Barcelona – ett företag som är väldigt framgångsrikt.

Först och främst är samarbete inget kriterium när det gäller att få forskningspengar. Sedan är det så att alla tjänsteföretag runt omkring som servar en så stor basindustri – jag nämner nu bara ett företag av alla som vi har – behöver kompetent arbetskraft.

Nu tvingas Mittuniversitetet, förutom att lägga ned ett campus, att minska antalet platser på basåret. Basåret möjliggör att vi får fler ingenjörer och minskar tröskeln för ungdomar som inte har kunnat få tillräckliga betyg i skolan för att kunna söka sig till en ingenjörsutbildning. Där har regeringen beslutat att minska antalet platser, för regeringen tycker inte att det är nödvändigt att ha sådana platser. Det tycker jag är skrämmande när var femte rekrytering i Sverige i dag misslyckas på grund av att vi inte har tillräckligt bra arbetskraft.

Den investering som vi gör i utbildning handlar inte om att mäta hur många som kan studera i dag och deras förmåga. Den investering som vi behöver är för framtiden, Jan Björklund, för det behov våra företag kommer att ha och för vår konkurrenskraft framöver. Därför behöver man, nu när Västernorrland har bland den högsta ungdomsarbetslösheten, på Mittuniversitet i Västernorrland och Jämtland ett större antal platser än vad man har i dag för att kunna möta företagets behov.

Anf. 4 ÅSA LINDESTAM (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret och för möjligheten att få debattera de här för oss så oerhört viktiga frågorna.

Jag skulle vilja ta min utgångspunkt i en kamrat som jag har som är ungefär tio år yngre än jag. Hon gled efter nian in med inte direkt fullständiga betyg på LM Ericsson i Söderhamn. Hon fick ett bra och välbetalt jobb och jobbade där ett bra tag. Företaget blev sedan Emerson och försvann sedermera till Polen. Där stod hon utan utbildning, och i Söderhamn. Hon hade då möjligheten att läsa in först grundskolan och sedan gymnasiet. Vid Högsolan i Gävle läste hon sedan också in högre utbildning. Hon tog kandidaten och hon tog magistern, och numera jobbar hon som doktorand i Söderhamn. Den här möjligheten är fantastisk. Vi hör inte bara om henne, utan vi har flera i Söderhamn som har möjligheten att läsa vidare.

Gävleborg är det län som har den högsta arbetslösheten. Vi har mist enormt många jobb den senaste tiden. Jag kan börja med att berätta om Norrsundet, där 300 fick gå hem. Jag skulle kunna berätta om Läkerol i Gävle, där 150 fick gå hem, eller Ericsson i Gävle, där drygt 1 100 fick gå hem, och nu Teleperformance i Söderhamn, där 100 ungdomar är varslade.

Vi har dessutom den lägsta utbildningsnivån i landet. Det är fler än någonsin som söker till studieplatser i vårt län för att få en annan framtid än vad de står inför just nu.

Utbildningsplatserna i Gävleborg har minskat under lång tid. Jag har tillsammans med rektorn suttit och lyssnat till hela högskolestyrelsen, och vi har fått plocka bort program, från början kanske inte hela program utan mer enstaka kurser. Men när vi senast möttes fick jag höra att det är 19 program som ska bort i Gävleborg. Det är 760 platser. Det är som att slå in spiken i kistan. Vi har bara 50 program i dagsläget. Av 50 program ska vi ta bort 19.

Hos oss är det inte bara ungdomarna från gymnasiet som läser. Hos oss är de flesta studenter över 25 år, och var femte student är över 35 år. Det beror på sådant i vårt län som kanske inte är som i andra län, men de som redan har varit uppe i talarstolen vet verkligen vad jag talar om. När man tror att man har ett arbete för livet och det visar sig att arbetet försvinner av olika orsaker, då måste vi ha möjlighet att ge våra länsinvånare en högre utbildning, för det ger dem också möjligheten att stanna kvar hos oss. Eller ska vi överbefolka de fyra universitetsstäderna som inte ens har bostäder? Det har nämligen vi. Vi har bostadsgaranti också.

Vi behöver de här utbildningarna mer än någonsin. Vi behöver ha utbildade människor för att kunna besätta tjänster i våra företag, vår industri, vårt näringsliv och våra kommuner och landsting. Ta inte bort de här programmen från Gävleborg, utan låt oss ha dem kvar! Helst skulle vi också vilja ha ett ökat antal platser.

Anf. 5 DÉSIRÉE LILJEVALL (S):

Herr talman! I den här debatten hör vi riksdagsledamöter från norr till söder ta till orda i frågan om regeringens neddragningar vid landets universitet och högskolor.

Jag är här i dag i stället för Krister Örnfjäder, som har förhinder att närvara i kammaren och tala för sin interpellation. Men jag är också här för att företräda mig själv i min roll som riksdagsledamot för Kalmar och Småland och för att företräda Socialdemokraterna.

Ofta får jag frågan vad som driver mig i min politiska gärning, vad det är jag går i gång på. Svaret är enkelt: Det här. Jag kan känna från djupet av mitt hjärta hur viktigt det är att alla, oavsett bakgrund, får samma chans att bygga sig ett bra liv, till exempel genom att studera vidare på högskola och universitet.

För den som kommer från ett akademiskt hem är det ofta helt naturligt att läsa vidare efter gymnasiet. För den vars föräldrar har kort utbildning är denna möjlighet inte lika naturlig, men lika viktig.

Därför är det frustrerande att bevittna regeringens och utbildningsminister Björklunds val att slå undan benen på ett stort antal studieträngande ungdomar. Sedan 2011 har regeringen dragit ned antalet helårsstudieplatser på högre utbildning med över 16 000.

Prognosen ser fortsatt dystert ut. Sedan 2010 har antalet studerande minskat varje år trots att fler än någonsin söker till högskolor och universitet.

Min fråga till utbildningsminister Jan Björklund är: Vilka åtgärder avser ministern att vidta för att vända den negativa trenden och ge alla en chans?

Anf. 6 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Vi socialdemokrater vill satsa på mer utbildning i hela landet för alla i alla åldrar så att man får chans att komma tillbaka om man har misslyckats tidigare i livet. Man ska få en chans till och sedan en chans till. Vi ska ha vuxenutbildning och möjlighet till högre utbildning i hela landet. Det ska vara kort väg och inte för höga trösklar om man vill studera. Man ska lätt kunna läsa vidare oavsett var man bor. Man ska inte behöva lämna hem och familj och flytta långt bort för att kunna studera vidare.

Högskolan i Skövde är en av landets minsta, men jag tycker att den är en av landets bästa. Jag kan vara något jävig eftersom jag bor i Skövde. Jag vurmar för Högskolan i Skövde och vill att den ska fortsätta att utvecklas, göra bra ifrån sig, jobba med det omgivande samhället, samarbeta med näringslivet, jobba med den sociala snedrekryteringen och se till att begåvningsreserven som finns i de studieovana hemmen tas till vara.

Sverige är ett litet land, och vi måste vara på tårna för att överleva i den knivskarpa internationella konkurrensen.

Vi är fler nu än vi var 2006. I dag är vi 9 ½ miljon, och vi måste se till att hela befolkningen har möjlighet att ta de nya jobb som växer fram i den knivskarpa konkurrensen världen över.

Att i detta läge ha en nöjd utbildningsminister som talar om att sakens tillstånd är gott, att vi aldrig haft det så bra och att han är nöjd med läget gör mig orolig. Utbildningsministern tycker att regeringen har fixat det bra och kan vara nöjd. Visserligen är söktrycket högt, men det får vi leva med. Vi borde ha en utbildningsminister med ambitioner att ge fler möjlighet att studera, men trots att vi har betydligt högre söktryck i dag sänker regeringen ambitionerna. Det är allvarligt.

Högskolan i Skövde har tyvärr fått minska antalet platser med 9 procent. Det kan tyckas lite, men hur ser trenden ut? Hur kommer det att bli framöver? Borde det inte vara tvärtom?

Om Sverige vill klara sig i den knivskarpa internationella konkurrensen ska vi väl se till att befolkningen är välutbildad och att fler får chansen, inte färre.

Jan Björklund säger att vi har fel, att de siffror vi har är fullständigt fel och att vi har hittat på alltihop. Han har egna siffror. Men de utredningar som vi har använt för att visa på det minskande antalet högskoleplatser är framtagna dels på Utbildningsdepartementet, dels på riksdagens utredningstjänst och baserar sig på de siffror som finns från lärosätena 2013. Dessa siffror är inte fel utan visar tydligt vart regeringen är på väg, nämligen mot lägre ambitioner för framtiden.

Jag vill att vi satsar mer, inte mindre. Jag är stolt över Högskolan i Skövde och vet att den kommer att klara sig bra. Jag skulle vilja att vi hade en utbildningsminister som var stolt över våra lärosäten och ville satsa mer på såväl mindre och mellanstora högskolor som stora högskolor och universitet.

Vi vill ha en bättre utbildningspolitik för framtiden.

Anf. 7 GUNILLA SVANTORP (S):

Herr talman! Även jag vill börja med att tacka för svaret. Det är dock ett svar som gör mig fundersam, för det andas en nöjdhet över läget i

Sverige. Jag ställer mig då frågan om utbildningsministern har sett sig omkring i Sverige och lagt märke till det läge som är.

Statistik i all ära, men vi har också en verklighet. Det är en verklighet som berättar om 420 000 arbetslösa som slussas runt i olika åtgärder som sällan leder till att de kommer vidare i livet. Det är en verklighet som talar om att långtidsarbetslösheten tredubblats sedan 2006 och där antalet ungdomar som ingen efterfrågar når rekordhöjder. Detta ser vi samtidigt som utbildningsministern står här i kammaren och är nöjd över statistiken över våra 19-åringar.

Eftersom jag skrev en interpellation om Karlstads universitet och minskningen av utbildningsplatser där är det intressant att dra fram några fakta från verkligheten i Karlstad och diskutera här i talarstolen.

Karlstads universitet är ett av de fyra nyaste universiteterna och ingår i en samarbetsgrupp som kallar sig Fyrklövern. Fyrklövern omfattar sex län och har så många som 74 000 studenter sammanlagt. Det är fler studenter än det finns på något enskilt lärosäte.

I Karlstad jobbar man mycket med forskning. Man har också ett unikt samarbete med det offentliga och näringslivet som jag vill lyfta fram eftersom det är en av de saker som Karlstad gör mycket bra. Man har ett femårigt samarbetsavtal med regionen i syfte att öka samarbetet mellan universitet och näringsliv och för att höja ledarskapet och utbildningssektorn i regionen.

Avsiktsförklaringen innebär att regionen går in med 50 miljoner kronor. Lika mycket går universitetet in med, och förhoppningen är att få lika mycket i externa medel.

Samarbetet har redan lett till starka forskningsmiljöer som bedriver forskning som är viktig för Värmlands utveckling. Det har inneburit att ett antal professurer med koppling till näringslivet har inrättats. Vi har också en professur i skolutveckling.

Den här satsningen har gett eko ute i världen, och många är de tillfällen när Värmland har åkt Europa runt och fått berätta om sin gemensamma satsning. Vad tycker utbildningsministern om denna satsning?

Karlstads universitet kommer under åren 2011–2017 att dra ned med 849 platser. Det påverkar självklart söktrycket för dem som har möjlighet att påbörja en högre utbildning. Detta sker samtidigt som lärosätet slår rekord i söktryck. Bara vid lärarutbildningarna, som är så viktiga och har en hög kvalitet i Karlstad, har antalet förstahandsutbildningar ökat med 20 procent jämfört med 2011. Sammanlagt har söktrycket till Karlstad ökat med 18 procent. Det är 17 700 som vill studera i Karlstad, men alla får inte studera där eftersom ministern drar ned på antalet platser.

Är utbildningsministern nöjd med att antalet 19–24-åringar som studerar vid högre utbildning i dag är 377 per 1 000 mot 431 per 1 000 år 2006?

Anf. 8 ROGER HADDAD (FP):

Herr talman! Jag tackar också statsrådet för svaret.

Det som förvånar mig är att det är ungefär samma lärosäten som lyfts upp i interpellationsdebatterna när det gäller utbildningsplatser. Debatten handlar sällan om Uppsala universitet, Stockholms universitet, Göteborgs universitet eller andra större universitet och högskolor. Det är intressant.

Det som oroar mig, herr talman, är – och det måste jag kontrollera sedan i protokollet från den här debatten – att ordet kvalitet över huvud taget inte omnämns. Det är det som är den största skillnaden, kära åhörare och ledamöter av riksdagen, mellan Folkpartiets och regeringens politik och socialdemokratisk högskolepolitik.

För att komplettera utbildningsministerns svar måste jag som utbildningsutskottsledamot säga att det inte kan vara faktorn att man inte ska lämna orten som avgör hur många platser man får vid ett lärosäte eller bostadsgarantin som avgör om ett lärosäte ska få fler platser.

Vi har precis antagit ett helt nytt kvalitetsutvärderingssystem och resurstilldelningssystem som har ett brett stöd i Sveriges riksdag. Kvalitet, kvalitet, kvalitet – ingen av de socialdemokratiska ledamöterna använde det ordet. Det förvånar mig.

Några av de här lärosätena har som sagt debatterats tidigare. Då har vi tittat på förklaringarna. Är det så att vi har tagit pengar från högskolesektorn och lagt på vägar och tåg? Nej, det har vi inte, utan det har skett omfördelningar inom högskolesektorn.

När det gäller resurser för inaktiva studenter eller studenter som inte tar några poäng och vad siffran för detta är i summa pengar tittade jag på förra årets handlingar i utbildningsutskottet. 900 miljoner kronor utgick i ersättningar till universitet och högskolor för studenter som inte tar några poäng. 900 miljoner kronor. Det är klart att dessa 900 miljoner ska föras till de lärosäten som verkligen ska ha dem. Eller hur, Monica Green?

Tillfälliga platser har Folkpartiet och regeringen också fattat beslut om. Flera lärosäten får extra resurser 2013, 2014 och 2015. Men glöm inte att det finns något som heter prestationsgrad. Det finns kvalitetsindikatorer för måluppfyllelse.

Jag har en fråga, herr talman: Vill Socialdemokraterna ha andra principer och andra indikatorer? Ska det vara bostadsgarantin eller närhetsprincipen som avgör hur vi fördelar resurserna? En sådan högskola vill inte jag att mina barn ska gå i.

Anf. 9 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Eftersom jag kommer från Gävle måste jag fråga: Vad är det med folkpartister?

Högskolan i Gävle har via Universitetskanslersämbetet blivit fullständigt godkänd när det gäller kvalitet. Man har gått igenom rubbet och gjort ett jättejobb där. Ändå springer det runt en riksdagsledamot i länet som heter Hans Backman – han är folkpartist – och tycker inte att högskolan är bra nog. Det kanske är så att Roger Haddad inte tycker att högskolan i Gävle är bra nog? Men gå in och granska den då och hör med dem som har kunskap om vad kvalitet är och hur man bedömer Gävle. Så var det med den saken.

Sedan måste jag naturligtvis vända mig till Jan Björklund. Jan Björklund är en intellektuell människa. Och ändå – i ett läge där man har ett söktryck med 51 procent som inte kommer in på förstahandsvalet – skriver han i svaret att det finns en prognos som säger att trycket kommer att minska och att det kommer att räcka framöver.

På nyheterna hade vi Sandvik – detta stora, fina företag – som gick ut och sade att de snart måste nyrekrytera 1 700. Vi har ett önskemål från företagen och näringslivet i regionen om ett bättre, bredare och djupare

samarbete med denna fantastiska högskola i Gävle. Ändå behandlar ni folkpartister Gävle högskola som något som inte är mycket värt.

I en region som har sina bekymmer och sin tradition är det också fantastiskt – om vi ska vara intellektuella – att man i det här läget inte släpper in elever som bryter studietraditionen i Gävleborg, som inte är så välfylld. Men ge dem plats, då! Låt dem komma in!

Det finns en bred politisk konsensus i regionen och Gävle om att högskolan skapar utveckling. Så är det. Det håller Jan Björklund med om. Men han ser en prognos framöver som säger att det kommer att räcka i framtiden. Och tittar vi ännu längre fram får vi fantastiskt fina siffror. Men det är nu vi behöver det här.

Frågan är: Var ligger bekymret? Är det inte kvalitet, Roger Haddad, är kvaliteten inte fullständigt till fyllest när man har fått forskarutbildning i arbete och hälsa och i byggd miljö? Det är fantastiskt.

Varför ska regeringen i det här läget gå in och säga: Er prognos, herr eller fru rektor för högskolan, betyder att ni får minska med 780 utbildningsplatser. Ni får lägga ned 19 program. Var ligger det intellektuella i det, Jan Björklund? För det måste väl ändå vara så att politiken utgår från det som är intellektuellt, det som bygger, det som utvecklar och det som det finns en stor konsensus om i regionen.

Var rädd om högskolorna! Utveckla dem! Det utvecklar Sverige, det utvecklar människor och det fyller på bristkompetens i industrin, som vi lever av. Trots detta står Jan Björklund och säger att det finns en prognos. Var finns det intellektuella i det svaret?

Anf. 10 FINN BENGTSSON (M):

Herr talman! Raimo Pärssinen säger: Vad är det med folkpartister? Han får nog utvidga det till att säga: Vad är det med moderater? Sedan kan Stefan Löfven säga samma sak så är vi på samma våglängd i diskussionen.

Jag vill återvända till det som Roger Haddad väldigt klokt sade om kvalitetstänkandet. Socialdemokraternas paradgren inom skolan är kvantitet. Det är tyvärr inte kvalitet, och det är den stora skillnaden mot Alliansens satsningar på kvalitetsmedvetande framför kvantitet.

Att det nu råkar vara nomineringstider även för Socialdemokraterna så att var och en står upp för sina mindre distrikt och försvarar de mindre högskolorna är helt begripligt. Men låt oss återigen titta på kvalitetsaspekten. Raimo Pärssinen slog sig till ro med att Höskoleverket hade granskat och kommit fram till att det inte var undermåligt, och så var det med den saken. Då var kvaliteten till fyllest.

En vinkel jag tycker är ganska intressant i statsrådets svar – som jag för övrigt är glad över att det blev så tydliggörande – handlar om att vi har rekordnivåer i antalet studenter på högskolan. Ett viktigt tillägg är att vi ser att fler och fler kan läsa på eftergymnasial utbildning. De har under loppet av ett par år ökat från över 50 procent upp till över 60 procent. Det är där kvaliteten har byggts upp genom de successiva reformerna i Alliansens skolpolitik.

Detta har gjort att man höjer statusen för läraryrket – det som ska vara grunden för att utbilda folk. Även de som tar del av en högskoleutbildning – när de blir lärare – stimuleras att söka, och de som söker utbildningen har högre kvalitet. Det i sin tur borgar för att eleverna i

slutändan får en bättre utbildningssituation från grundskolan över gymnasiet och upp i högskolan.

Man satsar på lärarlegitimation, man ökar kraven på behörighet, man har en bättre lärarutbildning med mer fortbildning, man har fokus på lärarens arbetsuppgifter – mer pedagogiskt innehåll och mindre administration – och man ger, inte minst, stimulans till karriärtjänster. Det har aldrig någon socialdemokratisk regering gjort. Från lite drygt 4 000 är vi inom loppet av något år uppe i 15 000–17 000 sådana här karriärtjänster.

Detta, herr talman, har lett till att vi ser något unikt när det gäller söktrycket till högskoleutbildningen för att bli lärare eller förskollärare. Den har gått från mediokra 13 000 till upp mot 19 000 i prognosen för innevarande år. Detta är precis vad kvalitet innebär – kvalitetstänkande, inte kvantitetstänkande. Våra lärarstuderande söker nu för att bli lärare till skillnad från förr då de inte gjorde det. Varje människa som sökte lärarutbildning kom in helt oaktat förutsättningarna för att bli en bra lärare och ha rätt utbildning för att ta sig an detta viktiga men svåra värv.

Sammanfattningsvis är nog ändå Socialdemokraternas paradgren kvantitet i utbildningen definitivt underordnad att kvaliteten först byggs upp. Då är de förutsättningar som bland annat visas på lärar- och förskollärarytbildningen måttet på Alliansens framgång – inte att vi har ett söktryck med individer som kanske borde ha haft bättre förutsättningar att nå fram till högskoleutbildningen, som är det viktiga. Men det är tyvärr det som prioriteras i Socialdemokraternas skolpolitik och högskolepolitik. Det är beklagligt att se att man fortfarande håller kvar vid kvantitetsmåten framför kvalitetsmåten.

Anf. 11 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Sex talare på raken går upp och argumenterar för samma sak. Sex talare har väckt ungefär samma interpellation. Men argumenten blir inte starkare därför att det är sex som säger samma sak, utan de är lika fel för det.

Sverige har byggt ut högre utbildning kraftigt sedan 2006. Jag undrar om interpellanterna själva är medvetna om hur mycket platserna har ökat på era egna lärosäten sedan 2006. Ni talar om den i sammanhanget mindre neddragning som har skett de senaste åren och som jag ska återkomma till. Men vi kan jämföra med när ni själva satt i regeringen.

Karlstads universitet, som har ökat minst, har ökat med 5 procent. Linnéuniversitetet visar 25 procents ökning sedan Désirée Liljevalls parti satt i regeringen. Det är en mycket kraftig ökning. Högskolan i Gävle har ökat med 25 procent sedan Raimo Pärssinens parti satt i regeringen. Det är en mycket kraftig ökning. Det är få statliga verksamheter som har ökat så kraftigt.

Högskolan i Jönköping, Peter Persson, har ökat med 30 procent i antalet platser sedan 2006. Det är en helt otrolig ökning på dessa år. Och du står och säger att det är neddragning! Det är massor med fler människor från Jönköping, om det nu är de som studerar just på högskolan i Jönköping, som har chansen att läsa högre utbildning. Det är inte en neddragning, utan det är en kraftig utbyggnad. Men Högskolan i Skövde, Monica Green, som har det högsta tonläget, har ökat med 50 procent sedan 2006. Inget lärosäte har ökat så kraftigt som Högskolan i Skövde.

Detta är sanningen. Ni står och talar om neddragningar. Men det är ju ett rekord i expansion som har skett under de här åren – det är sanningen.

Vad är det ni talar om? Det är helt korrekt att det under de allra sista åren har skett justeringar. Men ni har fel där också, för ni säger att det är 16 000. Hade jag varit ni hade jag använt siffran 25 000 – en större neddragning än vad ni påstår, om man vill räkna för debattens skull.

10 000 av de 25 000 består i att vi har fört ut de utomeuropeiska studenterna till en särskild kvot. De räknas inte in längre. Det var 10 000 utomeuropeiska studenter som räknades in förut. De betalar nu avgift efter ett enigt beslut i riksdagen. De 10 000 platserna drabbar inga svenska ungdomar, utan det är 10 000 utomeuropeiska som räknas vid sidan om.

5 000 av de 25 000 platserna – det är väl så ni har fått ihop era 15 000–16 000 platser – gäller så kallade inaktiva studenter, alltså studenter som har anmält sig för att plugga men sedan inte finner sig för studier. De finns inte i verkligheten utan är bara registrerade studenter. Dem får lärosätena inte längre betalt för. Det är 5 000 platser.

Sedan är det de 10 000 platser som regeringen tillförde under den djupaste finanskrisen. När arbetslösheten såg ut att gå upp i 12 procent lade vi på 10 000 extra platser i en tvåårssatsning som vi sade var en tvåårssatsning. Den upphörde efter två år.

På det sättet får man ihop 25 000 platser, så jag skulle säga 25 000 om jag var ni.

Men sanningen är ju att inget av detta är en neddragning i verkligheten jämfört med 2006. När allt detta räknas in är det en kraftig utbyggnad sedan den tid när ni själva satt i regeringen på vartenda ett av era lärosäten utom Mittuniversitetet, för där är situationen annorlunda. Men på vartenda ett av de övriga är det en kraftig utbyggnad. 50 procent i Skövde, Monica Green, du borde tacka mig!

Det är på det här sättet inte bara på de här lärosätena, utan totalt sett i Sverige har det skett en utbyggnad. Den sista siffra som är registrerad anger 415 000 studenter i Sverige. Det var 390 000 studenter när ni satt i regeringen. Det är en utbyggnad, inte en neddragning.

Göran Persson satte upp målet att 50 procent av en ungdomskull skulle gå på universitet eller högskola. Han nådde aldrig dit. Vi är i dag på 53 procent, och vi är med raska steg på väg mot 63 procent, all-time-high och helt unikt i ett internationellt perspektiv.

Ja, ja, säger Gunilla Svantorp, statistik i all ära! Ja, men ursäkta, vi måste väl ändå gå tillbaka till de här siffrorna i verkligheten för att se hur det är. Sanningen är att det har skett en kraftig expansion under den tid som jag har varit utbildningsminister.

Ni har förslag på att marginalen ska öka något mer. Men försök inte påstå att det är en neddragning, för det är en kraftig utbyggnad av den högre utbildningen i Sverige sedan 2006!

(Applåder)

Anf. 12 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Låt mig börja med enkel matematik. 431 platser per 1 000 ungdomar är fler än 377 platser per 1 000 ungdomar. Det var 431 år 2006 och 377 i dag.

Utbildningsministern gav oss nu en inblick i regeringens lunchsammanträden. Där sitter man och lär varandra statistik.

Hägglund står i kammaren och säger: ”Vi har aldrig haft så mycket resurser till välfärden” och jämför krona med krona för åtta år sedan. Han tar inte hänsyn till att andelen äldre har blivit högre, att lönerna har ökat och att inflationen har ökat. Anders Borg säger att 200 000 nya jobb har skapats men säger ingenting om att vi är många fler i landet och att arbetslösheten har ökat från 260 000 till över 400 000.

Det är dessa tre herrar som tillsammans med flera herrar och också damer styr landet och ägnar luncherna åt statistiska vedermödor där de stora läromästarna är George Orwell och Per Schlingmann. Det kunde ha varit bättre.

Vi vet att vad vi fortfarande lider av är en massarbetslöshet som biter sig fast och cementeras i långtidsarbetslösa. Åtskilliga har givits de möjligheter som Åsa Lindestam beskriver från Gävle, att gå vidare i nya studier. Till ungdomar som längtar efter en utbildning som kan bidra till ett större värdeskapande i arbetslivet säger Björklund: Det funkar väl lika bra med andra jobb. Det finns jobb i hamburgerbarerna. Vi subventionerar ju där. Ni kan väl bilda köer där i stället.

En gång var liberalerna besjälade av utbildning och rättvisa. Vi kan se på grundskolan. Resultaten faller sex år i rad. John Bauer var ingen dröm. Betyder J B inte Jan Björklund heller? Det var en katastrof, marknadsliberalism.

Det är begränsningar och återvändsgränder inom gymnasieskolan, och nu hör vi att det marknadsliberala tänkandet kring regionala högskolor har gått rätt in i Folkpartiet, som säger att vi företräder några slags bygdeintressen, när vi från olika delar av landet talar om motorer för regional utveckling och värden i landsdelar som alltid har tagit täten för industriell och annan utveckling som ger oss ekonomisk kraft.

Sverige är större än både Uppsala och Västerås, Roger Haddad! Och medvetandet i landet är dess bättre väsentligt större än Folkpartiets och utbildningsministerns begränsade på det här området.
(Applåder)

Anf. 13 JASENKO OMANOVIC (S):

Herr talman! Vikten av universiteten går inte att underskatta. Vikten av kvalitet i utbildningarna går inte att underskatta. För 400–500 år sedan fick man ute i landet statsvapnet och fick vara motorer i utvecklingen i vissa regioner. Det är i dag de universitet som vi har runt om i landet.

För oss i Västernorrland och i Jämtland är Mittuniversitetet en motor. Jag märkte här att ministern började tala om alla universitet och nämnde det ena efter det andra, men han nämnde inte Mittuniversitetet och den blygsamma ökning som man fick.

Inför vårterminen 2014 har ungefär 20 000 personer sökt till Mittuniversitetet. Det är en ökning med 37 procent i förhållande till vårterminen 2013.

Herr talman! Utbildningsministern och jag stod här i kammaren den 12 april 2013 och debatterade Mittuniversitetet och nedläggningen av campus i Härnösand. Då sade utbildningsministern till mig att alla kommer in på universitetet. Alla kommer inte in på sitt förstahandsval, men alla kommer in.

Därför vill jag fråga ministern i dag: Vad händer med dem som inte kom in? Eller har alla kommit in i höst? Har alla fått sin plats på universitetet i höst? Det var det som ministern sade till mig. Ministern sade till mig att trots att man minskar antalet platser kommer alla in. Det skulle vara intressant att få höra vad ministern säger i dag. Detta sade han den 12 april 2013.

Herr talman! Det är mycket viktigt att vi investerar i våra universitet. Man tvingar Mittuniversitetet att spara och vidta drastiska åtgärder trots att söktrycket på universitetet aldrig har varit så stort som i dag. Trots att så många vill förverkliga sina drömmar, och trots att vi har en industri i området som söker kvalificerad arbetskraft får vi inte ha så många platser som vi behöver. Det är så många som vill förverkliga sina drömmar genom att få utbildning och kunskap. Detta är alltså vad som händer hos oss. Det är det som bromsar utvecklingen i Västernorrland och i Jämtland, och det är det som gör att befolkningen i Jämtland och i Västernorrland minskar.

Ovanpå allt det som jag nämnde vill jag säga till herrarna på allianssidan som deltar i debatten att den forskning som man bedriver hos oss tillsammans med SCA inte räknas som någon kvalitetsforskning. Det anses inte vara några kvalitetskriterier att ha näringslivet med. Det enda som räknas är hur många år som byggnaderna har funnits och hur många år som man har haft sitt universitet.

Anf. 14 ÅSA LINDESTAM (S):

Herr talman! Jag blir lite förvånad när jag nu hör att ministern någon gång har påstått att alla som söker ska få plats.

På Högskolan i Gävle har man varit tvungen att säga nej till 51 procent av förstahandssökandena, alltså till mer än hälften. Det är inte bara människor från Gävleborg, utan det är även ett antal utifrån som i första hand söker till Högskolan i Gävle. Totalt får man säga nej till 84 procent av dem som vill läsa i Gävleborg på Högskolan i Gävle. Jag kan därför upplysa ministern om att alla inte kommer in. Det är fel.

Många av dem som tidigare har sökt har varit studenter som har föräldrar med kort utbildning. Men i dag minskar detta antal. Vad kommer då att hända framöver när man skär ned ytterligare? Jo, det är de som har det svårast som inte kommer att komma in, alltså de som inte har föräldrar som har läst där. Jag skulle önska att alla får gå på den högskola som de vill gå på.

Det är alltså fler som söker. Jag lyssnade på Peter Persson här, och jag har samma siffror. 431 av 1 000 sökande fick komma in år 2006. Nu är det bara 377. Det är en minskning. Jag hoppas att ministern vill bemöta detta på något sätt. De siffror som vi har stämmer inte överens med det som ministern säger. Vi måste få en förklaring till att detta har hänt.

Högskolan i Gävle har ett stort söktryck från dem som är 25 år och äldre. Vi har fler 25-åringar och äldre som söker till oss. Var femte student är över 35 år. Detta är någonting som vi måste ta på allvar. Vi kämpar för att få den utbildning som vi har rätt att få. Då ska platserna inte försvinna. Tvärtom ska vi ha kvar dem.

Jag känner mig fullständigt trygg med kvaliteten. Jag vet att Högskolan i Gävle har god kvalitet. Det vittnar många om, och det har jag hört även från högskolestyrelsen. Man har jobbat med vissa saker och tagit

bort en del. Men man måste vara uppdaterad, och då visar det sig att kvaliteten är utmärkt. Jag är därför mycket trygg i dessa delar. Jag tänker därför inte gå på detta med att kvaliteten var undermålig i Högskolan i Gävle. Det är inte sant. Jag tycker att vi ska hålla oss till sanningen i denna talarstol.

Vi ligger sist i Norden när det handlar om att ta examen. År 2006 var det 41 procent som tog examen, och nu är det 37 procent. Det sjunker hela tiden. Vad kan det bero på? Vi kanske måste öka antalet platser i stället så att fler får denna möjlighet.

Jag själv kommer från ett hem där föräldrarna inte har studerat. De har gått den utbildning som fanns på den tiden. Det var sju åtta år som de gick i skolan. Men jag hade ändå möjlighet att studera. Det var ett stort steg att försöka få åka till Gävle från Söderhamn och att sätta sig på tåget och åka ned till denna storstad och gå på seminarium, som det då hette. Nu är det högskolan. Det var stort och svårt. Men det gick bra. Jag önskar att många fler får denna möjlighet och har föräldrar som peppar dem och att det också finns en högskola som tar emot dem. Det behöver vi i Gävleborg.

Anf. 15 DÉSIRÉE LILJEVALL (S):

Herr talman! Jag vill inte mästra utbildningsministern, men för hans vetenskap kan jag säga att Linnéuniversitetet inte fanns för sju år sedan när vi hade en socialdemokratisk regering. Universitetet öppnade 2010. Innan dess fanns Växjö universitet och Högskolan i Kalmar i min region.

Vid Linnéuniversitetet, mitt universitet, det vill säga det universitet som har sina säten i Växjö och Kalmar, ökar söktrycket. Antalet första-handssökande till utbildningsprogrammen har ökat med 15 procent de senaste två åren, och det rimmar inte med antalet antagna. Höstterminen 2013 kom 34 procent av de sökande inte in. År 2011 var det 23 procent som inte kom in.

Vi kan se att andelen studenter vilkas föräldrar har kort utbildning har minskat sedan den borgerliga regeringen tillträdde. Regeringens drastiska nedskärningar ökar alltså den sociala snedrekryteringen. I stället för att alla ska få chansen blir universitetsvärlden en fråga för några och inte för alla. Det är just det som jag inte vill se. Jag vill att varenda en ska ha möjlighet att läsa vidare oavsett bakgrund, och det ska vara utbildning med kvalitet. Där fick Roger Haddad det som han efterlyste.

Linnéuniversitetet erbjuder kvalitet. Det gör även de andra högskolor och universitet som nämnts i debatten i dag. Det är inte som förr i tiden när det endast var de klassiska universiteten, Uppsala och Lund, som dög. Ledamot Haddads uttalande visar att Folkpartiet vill öka klasskillnaderna. Jag som socialdemokrat vill minska dem. Jag vill att alla ska få en chans.

Anf. 16 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Det är lite sorgligt att vi har en minister som dels är nöjd med sakernas tillstånd, dels siffertricksar. Han tar bara upp 19-åringar i sin jämförelse, räknar bara 19-åringar. Vad är det för sätt att plocka ut en enda årskurs?

Vi socialdemokrater har jämfört gruppen 19–24-åringar, för vi tycker att det är viktigt att kunna läsa vidare hela livet. I den jämförelse vi gör

tar vi med 19–24-åringar. Jan Björklund hänvisar till en enda årskurs, nämligen 19-åringar. När man i stället räknar på 19–24-åringar ser man att antalet platser per tusen elever minskat drastiskt. Det är mycket allvarligt. Dessutom handlar det inte bara om platser. Vi behöver ha betydligt fler platser eftersom söktrycket ökat och vi blivit fler, men vi måste också ha hög kvalitet.

Låt oss tala om kvalitet, herr talman. Låt oss tala om kvalitet, utbildningsministern. Det har alldeles nyligen kommit en rapport som sammanställts av Mats Ericson utifrån de utvärderingar som Universitetskanslern gjort. I den sammanställningen kommer Skövde mycket väl ut. Det visar sig att Skövde har mycket hög kvalitet. Det är jag väldigt glad över. Det har inte skett automatiskt. Man har jobbat stenhårt med sin utvärderingscykel, sina utvärderingssystem, och stretat på för att få den mycket höga kvaliteten. Det är viktigt att vi har hög kvalitet på utbildningarna i det här landet. Jag anser inte att mycket hög kvalitet står i motsatsställning till satsningar på fler platser. Vi behöver fler platser i hela landet.

Högern har alltid motarbetat utbildningsmöjligheterna för de många människorna. De vill nämligen att bara några få ska kunna utbilda sig, de ska sedan arva sina jobb och klyftorna ska öka. Vi försöker motarbeta den typen av politik. Jag menar att högerns utbildningspolitik är en utbildningspolitik i förfall. Ska vi fortsätta att sänka ambitionsnivån? Ska människor i olika åldrar inte få möjlighet att läsa vidare? Ska vi tricksa med siffrorna, plocka ut en enda årskurs, för att det ska se bättre ut? Det är mycket allvarligt. Vi vill att fler ska få chansen.

Jag är stolt över att Högskolan i Skövde har så hög kvalitet i mätningarna, och jag är glad över att Högskolan i Skövde lyckats så bra inom it-området. De har lyckats bra med it- och medieutbildningarna samt med de kognitiva utbildningarna. Där är Skövde tvåa i landet när det gäller utbildningskvaliteten. Jag är glad över det. Jag skulle önska att vi hade en utbildningsminister som ville satsa, inte en som försöker siffertricksa. Våra siffror bygger på Utbildningsdepartementets och lärosätenas egna siffror. Det är inget som vi själva har hittat på.

Anf. 17 GUNILLA SVANTORP (S):

Herr talman! Jag vill börja med att säga till Roger Haddad att det är lite farligt när man har ett manus med sig i talarstolen och inte lyssnar på det som har sagts. Jag vill uppmana honom att läsa protokollet, för jag nämnde kvalitet när jag talade om Karlstads universitet. Läs protokollet så får du se, Roger Haddad!

Jag hade en fråga om lärosätenas uppdrag vad gäller den breddade rekryteringen. Jag tycker inte att jag riktigt fått svar på den frågan och tänkte därför upprepa den. I Karlstad tar man den uppgiften på största allvar och jobbar intensivt med att till exempel stärka distansutbildningarna. Man har blended learning och andra flexibla lösningar för att få fler ovana studenter att söka till universitetet. Värmland är ett av de län som har den lägsta utbildningsnivån, och det måste vi göra någonting åt. Vi måste få fler att vilja välja högre utbildning. Dessutom omges vi av flera län med en liknande situation som vår.

Förra veckan var jag i Söderhamn och hälsade på hos Åsa vid Centrum för flexibelt lärande. Det jag framför allt lärde mig var att de har

jobbat intensivt och målmedvetet för att höja invånarnas utbildningsnivå. Det har man gjort under flera år. Mycket har skett genom att man avdratiserat den högre utbildningen men också genom att man lyft fram dem som gått hela vägen, precis som Åsa. De har i sin regionala utvecklingsstrategi till och med en beskrivning av den kvinna som Åsa talade om, hon som gått hela vägen från att läsa in en grundskoleutbildning till att doktorera. Sådana exempel är viktiga för att lyckas med den breddade rekryteringen.

När utbildningsministern i sitt svar till oss interpellanter fokuserar på antalet 19-åringar som det allra viktigaste för resursfördelningen måste man fundera på vilka man möter när man besöker universitet och högskolor. Jag funderar lite grann på hur utbildningsministern tänker om det faktum att allt fler i dag återvänder till universitetet och bygger på sin kandidatexamen med en masterutbildning för att stå bättre rustad. Hur kan man med den vetskapen argumentera för resursfördelning enbart utifrån antalet 19-åringar? Det är ganska obegripligt.

Att det finns röda trådar mellan vuxenutbildning och högre utbildning, att man har olika vägar in och framför allt att man inte behöver flytta för att studera har varit framgångsfaktorer bakåt i tiden när vi utvecklat vårt samhälle. Det har medverkat till att fler i befolkningen i dag har en högre utbildningsnivå.

Jag funderar på den nuvarande regeringens mål för den högre utbildningen. Jag funderar också på den politiska styrningen. Vi kan i rapport efter rapport läsa att de gamla universiteten är sämst på att lyckas med den breddade rekryteringen medan högskolorna och de yngre universiteten lyckas betydligt bättre, men det är de gamla universiteten som tilldelas en stor del av resurserna, både till utbildning och till forskning. Då är det såklart svårt för övriga att lyckas rekrytera studenter till platser som inte finns.

Jag ställer därför frågan igen: Hur tänker ministern agera för att lyckas med den breddade rekryteringen?

Anf. 18 ROGER HADDAD (FP):

Herr talman! Jag tackar Gunilla Svantorp för att hon använt ordet kvalitet. Jag bad bara att få läsa protokollet i efterhand. Det är bra att ordet kvalitet finns med, men det får inte vara ett tomt innehåll i begreppet kvalitet utan man ska använda det med försiktighet i den här debatten.

Jag hör att ledamöterna är väldigt engagerade i just sina lärosäten. Därför vill jag upplysa Socialdemokraterna om att när deras lärosäten kommer upp i utbildningsutskottet avstyrks alla motioner gällande just deras lärosäten eftersom vi inte går in och gör några tillägg. Utskottet kan rent formellt tillstyrka extra pengar till Högskolan i Gävle eller Högskolan i Skövde eller Linnéuniversitetet, men de socialdemokratiska ledamöterna gör inte det. Varför de inte gör det måste man fråga dem.

Jag har fortfarande, herr talman, inte fått veta om den utveckling som vi nu debatterar – resursfördelning utifrån kvalitet, prestationsgrad, genomströmning – är konsekvensen av det nya kvalitetsutvärderingssystemet. Om man ogillar det, vill man då ha ett annat system? Det är nämligen samma pengar som finns i systemet. Pengar för inaktiva studenter och för lärosäten med lågt söktryck har omfördelats till humaniora, samhällsvetenskap och andra utbildningsområden. Pengar har också använts

till att förstärka de tillfälliga platserna 2013, 2014 och 2015. Vi har inte tagit bort pengar. Om Socialdemokraterna har synpunkter på grunden i systemet vill jag veta vad de i stället föreslår.

När det gäller antalet sökande kan det vara så, Désirée Liljevall, att alla inte är behöriga, många antas men tackar nej och många tackar ja men alla dyker inte upp. Det fick vi nyligen en föredragning om i utbildningsutskottet av statssekreteraren.

Jag blir ledsen när jag som folkpartist blir anklagad för att vara höger och vilja skapa skillnader. Jag kan nämna att jag är den ende i min släkt som har akademisk utbildning. Jag gick utbildningen i Sundsvall, och jag är mycket nöjd med den.

Anf. 19 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Det är glädjande att höra att Roger Haddad inte gillar höger.

Nu har vi fått besked. Jan Björklund har sagt att man borde tacka honom för att Högskolan i Gävle haft en 25-procentig ökning sedan 2006. Ja, tänk om man inte hade haft någon ökning! Då hade det varit rena rama katastrofen. Men om nu Högskolan i Gävle har vuxit med 25 procent sedan 2006, betyder det att den är för stor nu? Har den blivit för fet, för tjock? Är det dags för en bantningskur? Ska vi köra 5:2 på Högskolan i Gävle?

Jag frågade efter det intellektuella i att minska antalet platser så kraftigt som man tänker göra i Gävle i ett sådant läge som vi är i nu. Det finns en bred konsensus om behovet av högskolan. Företagen säger att de behöver högskolan för att kunna utveckla sin arbetskraft, rekrytera ny arbetskraft och ha arbetskraft som bor i regionen.

Så får vi ett budskap från Jan Björklund till Region Gävleborg och Gävle kommun: Tacka mig för att ni är 25 procent större nu än 2006! Men nu handlar det faktiskt om en minskning. Eller är det så att Jan Björklund står här och påstår att den där minskningen inte alls kommer att bli av? Är det så att man inte ska dra in 780 platser och 19 program på Högskolan i Gävle? Säg det då! Vi vet inte hur det blir i framtiden, men Björklund har sin prognos. Vi vill ha klara besked. Gäller den bantningen eller inte? Konsensus, samförståndet om högskolans vikt, och nu även kunskapen om kvaliteten i Högskolan i Gävle, Roger Haddad, betyder väldigt mycket.

Svara på frågan, Jan Björklund! Var intellektuell när det gäller högskolan!

Anf. 20 FINN BENGTTSSON (M):

Herr talman! Nog är det knepigt i en sådan här debatt. Vi hör mycket trovärdigt från utbildningsministern att vi har rekordnivåer i det totala antalet studenter på högskolan nu. 390 000 är färre än 415 000. Det är rekordnivåer i antalet som kan läsa eftergymnasial utbildning. Vi har kommit över det 50-procentsmål som Göran Persson satte upp. Vi började på 53 och är nu på väg upp mot 63 procent. Det är unikt högt för den kompetens som vi behöver få in på högskolan.

Som jag nämnde i mitt förra inlägg har vi också ett rekordhøgt söktryck på lärar- och förskolläro-utbildningar på högskolan. Detta borgar i sin tur för kvalitetsuppbyggnad underifrån, från grundskola och gymna-

sium, och skapar bättre förutsättningar för att högskolestudenterna ska kunna prestera så bra som möjligt. Detta, herr talman, är verkligen kvalitetstänkande.

Det har nu skrivits sex närmast kalkerade interpellationer, där man bara bytt ut några lokala siffror. Ingenstans nämns ordet kvalitet. Sedan kan debattörerna till nöds säga här i talarstolen att det minsann finns kvalitet – man har blivit granskad av Högskoleverket och godkänts.

Det är inte så vi resonerar kring kvalitetsbegreppet. Det måste byggas upp från grunden, från en bra grundskola och en ännu bättre gymnasieskola. Därefter är det kompetenta människor som kommer in i högskolan och kan förverkliga sina program så att de verkligen betyder någonting framgent. Det är att sätta kvalitet framför kvantitet. Men utbildningsministern och alliansregeringen har lyckats med både och.

Det är lite underligt att vi får höra så olika siffror i debatten. De som lyssnar till den måste bli väldigt förvirrade. Vissa tittar på sin lilla del av verkligheten ur ett lokalt perspektiv. Utbildningsministern beskriver helheten och de rekordstora ökningarna som har skett på viktiga områden, med både kvantitet och kvalitet tillsammans, men då säger man ingenting från oppositionen.

Anf. 21 CECILIA DALMAN EEK (S):

Herr talman! Jag tackar för möjligheten att ha denna väldigt viktiga debatt om utbildning och framtiden. Och det handlar inte om just vår framtid, utan om hela Sveriges framtid.

Utbildning blir allt viktigare i moderna samhällen. Det vet vi, och det har inte minst den här debatten visat hittills. Men vi fick ännu ett belägg för detta när arbetsorganisationen OECD publicerade sin stora undersökning om vuxnas färdigheter, PIAAC, Programme for the International Assessment of Adult Competencies. Studien visar att Sverige ligger långt framme. Detta är rimligt efter decennier av hög utbildningsambition i fråga om både kvalitet och kvantitet.

Men en sak som inte riktigt kommit fram i medierna är att rapporten tydligt visar något vi socialdemokrater länge har sagt: Tillgången till högre utbildning är i sig en avgörande faktor för framväxten av de högkvalitativa arbetstillfällena som är nyckeln för Sveriges konkurrenskraft och framtida tillväxt. Därför är det oroväckande att utbildningsministern är så nöjd med att antalet platser sjunker och att regeringen minskar ambitionen i förhållande till våra konkurrentländer i OECD. Detta har Högskoleverket, föregångaren till Universitetskanslersämbetet, varnat för. Vi ligger faktiskt lite efter. Vi har inte gjort det tidigare, men nu har regeringen accepterat en nivå som egentligen de facto är den vi ligger på i dag. Detta håller inte, och det vet näringslivet.

Jag har i min hand en rapport från Almega. Det är väl rimligt att regeringen inte lyssnar så mycket på oppositionen. Jag kan föreställa mig att Jan Björklund inte i första hand lyssnar på oss i Socialdemokraterna. Men kanske lyssnar han på arbetsgivarorganisationen Almega, som varnar för att Sverige nu tappar andelar på exportmarknaden. Man har en mätmetod som visar hur Sverige tappar exportandelar. Det handlar om specialiseringen av produktionen i industrin, som för övrigt inte alls är basically gone, som regeringen tror, utan är en stark motor för sysselsättning i Sverige. Man meddelar att utvecklingen mot alltmer fragmente-

rade globala produktionskedjor fortgår. Förutsättningarna för att Sverige ska lyckas höja sitt förädlingsvärde och klara sig i den tuffa internationella konkurrensen beror framför allt på förmågan att öka den kunskapsintensiva tjänsteproduktionen i landet.

Förra veckan träffade jag en del av de företag som ligger bakom Almega. De talade om sin oro för att det inte finns tillräckligt engagemang för den högre utbildningen. Även i Göteborg sjunker antalet platser på universitetet. En minskning med över tusen platser har redan gjorts. Det betyder att man inte utnyttjar den potential som finns i Sverige. Vi tillgodosgör oss inte den styrka, kraft och resurs som alla människors vilja att utbilda sig innebär.

Som så många har sagt handlar det inte enbart om 19-åringar, även om deras styrka är den absolut viktigaste att ta hand om. Ungdomsgenerationen är givetvis den viktigaste. Men för framtiden måste vi kunna utbilda oss år efter år, generation efter generation, om och om igen. Nu har vi ett enormt högt söktryck.

Precis som interpellanterna undrar jag: Hur kan utbildningsministern vara så nöjd? Söktrycket är högt, och till och med inom arbetsgivarorganisationen är man orolig.

Anf. 22 LOUISE MALMSTRÖM (S):

Herr talman! Utbildningsministern! I linje med den här debatten, som handlar om ökat söktryck och Sveriges alltför låga ambitioner för högre utbildning, skulle jag kunna tala om de taggade sökande vid mitt hemuniversitet, Linköpings universitet, som inte kom in och blev studenter, eftersom antalet platser minskar också där. Jag skulle kunna tala om deras spruckna drömmar och deras möten med stängda dörrar. Jag skulle också kunna tala om den ryckighet som lärosätena utsätts för eller den kritik som levereras till oss i utbildningsutskottet varje gång vi träffar lärosätena.

Men det jag har fastnat för och som fascinerar mig mest är det som flera redan har varit inne på, nämligen utbildningsministerns anpassade förhållande till siffrorna. Genom att konsekvent tala om procentandelen 19-åringar som kommer att kunna läsa vidare i framtiden får utbildningsministern det att låta som att vi ligger i framkant.

Genom att konsekvent tala om att det faktiska antalet studenter de senaste åren har varit fler än någonsin får han det att låta som att det är högre ambitioner. Det snacket går kanske hem om utbildningsministern får två minuter i tv. Men du kan inte på allvar tro att du kan köra med det i en interpellationsdebatt.

Att du får det att låta som att ni har högre ambitioner betyder inte att det blir så. Bara för att klargöra det för åhörarna skulle jag vilja fråga utbildningsministern om han kan uppge samma så kallade satsningar men i stället tala om hur stor andel av de kullar som har gått ut gymnasiet de senaste åren som har fått möjlighet att läsa vidare och hur den utvecklingen har sett ut.

Jag skulle också vilja veta hur många 19-åringar i faktiskt antal som kan läsa vidare i framtiden jämfört med hur många som kunde göra det i år eller förra året. Det skulle jag vilja ha svar på för att minska förvirringen i den här debatten som Finn Bengtsson talade om.

Anf. 23 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Det finns förmodligen hundra sätt att räkna detta, och alla sätten verkar förekomma i den här debatten.

Det går att räkna bara på 19-åringar. Men då missar man det faktum att de flesta inte börjar plugga på högskolan när de är 19 år, utan de börjar senare. Därför kan man inte räkna bara på 19-åringar. Man kan räkna på hur många som är inskrivna just nu. Men då missar man det faktum att de som nu är 17, 18 eller 19 år ska gå där om några år.

Därför har EU enats om ett sätt att räkna. Man räknar på hur många i en årskull som kan påbörja studier i åldern 19–34 år och hur många av dem som pluggar i minst två år. Det räcker inte att de skriver in sig, utan de ska plugga också. Det är det sättet vi använder. De sätt ni använder är andra sätt att räkna.

Ni hänvisar till någon egen undersökning som alla har med sig här, som är gjord på det socialdemokratiska partikansliet och saknar total förankring. Det är bara siffertricksande. Använd det sätt som är vedertaget och bestämt.

Det är annorlunda med grundskolan, eftersom nästan alla börjar där när de är sju år. Men alla börjar inte vid en viss ålder i högskolan. Det är därför man har modellen att man säger: Hur många i en årskull kan mellan 19 och 34 år bedriva två års högre studier? Det är därför man räknar på det sättet. Man får ta en årskull och se: Hur många räcker platserna till?

För dem som nu fyller 19 år i år är siffran 53 procent. Den är högre än den någonsin var under den socialdemokratiska tiden. Om några år kommer vi upp i 63 procent. Det beror på att ålderskullarna minskar kraftigt. Någon stod här och påstod att vi är sämre än de andra nordiska länderna. Det är nonsens. Vi ligger högst i Norden, i princip högst i Europa tillsammans med något annat land och bland de högsta i världen.

Göran Persson satte upp ett 50-procentsmål. Han nådde aldrig dit. Snart är vi på 63 procent. Det beror både på en utbyggnad och på att ungdomskullarna minskar. Vi har det förhållandet att ungdomskullarna är så olika stora. Det är därför man måste räkna i procentandelar i stället för i antal studenter för att förstå dimensionen på det.

Jag tror att Peter Persson i någon släng nämnde JB Education, även om debatten inte handlar om det. Varför får JB Education lägga ned? Varför måste många kommuner lägga ned gymnasierna nu? Jo, därför att ungdomskullarna minskar kraftigt. De minskade ungdomskullarna beror på att under slutet av 90-talet föddes väsentligt färre barn i Sverige. Antalet barn som föddes minskade med 25 procent på några år.

Det är därför som vi med stor säkerhet kan säga att vi nu och möjligen nästa år når en peak i sökandet. Det kommer att gå ned, allt annat är statistiskt omöjligt. Söktrycket kommer att gå ned.

Om man ska bestämma sig för att bygga ut i fem år finns det om ett år inte sökande till platserna. Man kan inte bygga ut för att det ett enda år är fler sökande. Utbyggnad och neddragningar måste ske lite mer långsiktigt än så.

Ni har nämnt 37 procent. Ni säger att vi har lägre examensfrekvens och att det är så bekymmersamt med låg utbildningsnivå. I alla era interpellationer som är mängdkopierade står just den siffran. Det är sant. Men ni låtsas att det betyder att vi har en lägre utbildningsnivå.

Det beror på att vi har ett annat examenssystem. Man måste begära ut sin examen i Sverige. Mängder av personer avstår från det. Efter årtionden av politik i Sverige är inte akademisk examen värt så mycket på arbetsmarknaden. Det är andra saker som är värt mycket.

Man begär inte ut sina examensbevis. Men vi har högre utbildningsnivå än i de andra nordiska länderna. Det är all-time-high med 63 procent. Försök ta in det i den fortsatta debatten.

Anf. 24 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Det finns en siffra som inget statsråd och inte ens utbildningsministern kommer ifrån. Det är dryga 400 000 arbetslösa. Utbildning och arbete hänger intimt ihop. Det är Alliansens stora misslyckande.

Det var det första jobbskatteavdraget, det andra, det tredje, det fjärde och det femte. Arbetslösheten har bara ökat för varje jobbskatteavdrag. Men det finns några som har betalat det. Det är barn i förskolan, barn i grundskolan, gymnasieungdomarna och nu också studenter på högskolan. Det är så det hänger ihop.

Alliansens sterila politik för att utveckla vårt land är en ren marknadsliberal utbudspolitik. Sänk skatten, sänk lönen och piska människor till en arbetsmarknad som har stagnerat. En socialliberal skulle skämmas så att han rodnade, så att det blänkte i mitt röda partimärke, om han hade gått så hårt åt arbetslöshetsförsäkring och sjukförsäkring som Björklund och hans kamrater.

Det är någonting annat som skapar arbete. Det är näringspolitik, utbildningspolitik och en stark omställningspolitik. Jobbfaskot är också utbildningsministerns och regeringens gigantiska misslyckande. Socialdemokraterna kommer att få göra det en gång till: röja upp i massarbetslöshet efter dem.

Anf. 25 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag får erinra debattdeltagarna att denna interpellationsdebatt handlar om högskola och universitet.

Anf. 26 JASENKO OMANOVIC (S):

Herr talman! Jag skrev interpellationen som handlar om Mittuniversitetet som är den starkaste motorn som vi har för att upprätthålla sysselsättningen men även för att försöka ha så många som möjligt boende i vår region.

Industrin i dag behöver utbildade människor. Industrin behöver inte längre människor som har nioårig skola eller kanske två år på gymnasieskolan. Den behöver högskoleutbildad personal för att kunna klara av den produktion man har i dag inom basindustrin. Men det får den inte.

Inte ens när basindustrin investerar pengar i forskning tycker utbildningsministern att det är värt någonting genom att lägga in det i ett kvalitetskriterium. Inte ens då är vårt näringsliv värt någonting och den investering som den gör i en region.

Den här debatten är inte någon masskopiering. Det handlar om den oro som vi känner i vår region när vi ser vad man gör med de universitet vi har med begränsade möjligheter för ungdomar och även för livslångt lärande.

Det är universitet som är anpassade för livslångt lärande. De är till för människor som är mitt uppe i karriären som behöver förkovra sig och höja sin kompetens. Den här debatten handlar om den oro människor känner i regionen när de ser Björklunds politik.

Svara på min tidigare fråga: Har alla kommit in på universiteten under höstterminen? Jag har inte fått något svar.

Anf. 27 ÅSA LINDESTAM (S):

Herr talman! Förr kunde man alltså, som jag berättade, gå direkt från grundskolan in i ett arbete. Det kan vi inte längre i dag. Arbetslivet kräver utbildning. Jag menar inte att vi behöver bygga ut; däremot måste vi få behålla.

I vår lokaltidning kunde vi i lördags se rubriken: 760 platser försvinner. Det är inte en ökning, utan det är platser som försvinner. Det är rektorerna på Högskolan i Gävle som säger detta. Dessutom säger hon: Det är inte första året vi tvingas göra nedskärningar, och vi har hela tiden försökt behålla så många program som möjligt. Då har vi plockat bort fristående kurser, men nu blir det allt svårare.

Så här ser det ut hos oss, och jag vill inte att det ska vara på det här viset. Jag tycker att de som vill gå i skolan ska få det. Dessutom kräver arbetslivet hos oss att vi har en högre utbildning. Den kan vi få genom att ha möjlighet att läsa på det här viset.

Jag föreslår Roger Haddad att han skriver en egen interpellation om det som han tar upp om olika mätningssystem. Då kan vi diskutera det vid en annan tidpunkt, för tiden löper ut alldeles för fort nu. Men jag tar gärna en sådan debatt och deltar i den, även om ministern också tvingas delta om det blir en interpellationsdebatt.

Jag vill avsluta med att säga att söktrycket ökar hos oss. Ministern sade att det går nedåt och minskar i framtiden. Det ser inte vi eftersom vi inte bara vänder oss till 19-åringar. Vi vänder oss till människor som är betydligt äldre – på grund av de nedskärningar, varsel, uppsägningar och flytt av företag som sker hos oss. Det är detta som gör att allt fler ser möjligheten att gå en högskoleutbildning och få en annan och ny framtid hos oss och i hela Sverige.

Anf. 28 DÉsirÉE LILJEVALL (S):

Herr talman! Denna debatt har lockat många talare – tolv till antalet, och det inkluderar Jan Björklund. Det stora intresset för debatten visar hur viktig frågan är, och skillnaderna mellan partierna framstår tydligt.

Folkpartiet vill utöka klasskillnaderna; Socialdemokraterna vill minska dem. Folkpartiet vill sätta käppar i hjulet för folk; Socialdemokraterna smörjer samhällsmaskineriet tillika högskolemotorerna ute i Sveriges regioner, däribland Linnéuniversitetet.

Högre utbildning lönar sig, herr talman. För individen handlar det om en chans att utvecklas som människa, om frihet och om att få fler valmöjligheter. Högskoleutbildade har högre lön, lägre risk för arbetslöshet, lättare att byta jobb och bättre hälsa.

Men andelen ungdomar som kan börja vid högskola eller universitet minskar trots att söktrycket ökar. Denna utveckling visar sorgligt nog inte många tecken på att stanna av, men det måste vi få ett slut på. Regeringens kraftiga neddragningar måste brytas nu – nu, herr talman!

Anf. 29 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Debatten handlar som sagt om utbildning. Med andra ord handlar den om framtid och möjligheter till jobb och om att motverka klyftorna i samhället. Den handlar om att ge de många människorna möjligheter att förverkliga sina drömmar och skaffa sig en utbildning och ett jobb i framtiden.

Vi ser på det lokala perspektivet. Jag ser på Skövde, men sammantaget har vi en bred bild av hur det ser ut i Sverige. Utbildningsministern vill inte lyssna på oss socialdemokrater. Han borde kanske lyssna på rektorerna. Jag vet att han avfärdar det hela med att säga: Ja, ja, de där ämbetsmännen vill bara ha mer pengar. Dem behöver man inte lyssna på. Men han kan kanske lyssna på näringslivet om han inte vill lyssna på oss eller på de rektorer runt om i landet som ser mycket allvarligt på situationen.

Vi ser det som mycket allvarligt att Skövdes högskola får en minskning med 400 platser. Ministern står här och säger: Vi kan inte bara lyfta ut en årskurs, för vi måste räkna på samma sätt. Ändå står han sedan här och säger att det är 19-åringar som det är all-time-high för och att det är de som står för 53 procent.

Vi socialdemokrater vill ge fler chansen. Vi vill att man ska ha en möjlighet hela livet. De siffror som vi har beräknat och visar gäller för 19–24-åringar. Men vi vill ge fler möjligheten att komma tillbaka senare i livet. Om vi ska ha vuxenutbildning och flera chanser till högre utbildning längre fram i åldrarna kan man inte minska antalet platser därför att man tror att det är färre 19-åringar om två år. Vi vill höja ambitionen eftersom Sverige är ett litet land. Vi är fler än tidigare, men Sverige är fortfarande ett litet land. Vi ska vara på tå i den internationella konkurrens som vi har. Vi behöver utbilda fler med hög kvalitet och genom högre utbildning.

Anf. 30 GUNILLA SVANTORP (S):

Herr talman! 849 platser försvinner från Karlstads universitet – platser som mer än väl hade behövts. Detta sker samtidigt som söktrycket är enormt. 17 700 vill läsa vid Karlstads universitet. De 849 platserna motsvarar nästan en tiondel av antalet platser, och de hade mer än väl behövts i dessa tider av hög arbetslöshet och omställningsbehov.

När utbildningsutskottet för ett par år sedan besökte Bryssel ifrågasatte utbildningskommissionären Sveriges låga mål för det antal som går vidare till högre studier. Vi har redan nått det mål som regeringen har satt upp. Det är en märklig politik att sätta mål som redan är uppnådda.

Men denna målsättning följer samma linje som regeringen brukar använda, till exempel argumenten att det är så många fler som läser inom den högre utbildningen i dag än 2006. Ett sådant påstående måste jämföras med något för att det ska få relevans. Det är intressant att jämföra med antalet invånare i Sverige. År 2006 hade vårt land nästan 9,1 miljoner invånare. I dag är siffran nästan 9,6 miljoner. Då skulle det väl vara märkligt om inte det antal som studerar vore större i dag än 2006.

Min fråga om breddad rekrytering har inte fått svar. Jag blir nyfiken på hur utbildningsministern tänker om de 800 000 människor som vi har i Sverige i dag som har slutat skolan efter grundskolan och som mycket väl behöver bygga på sin kompetens. Är utbildningsministern nöjd med

att antalet studerande per tusen invånare stadigt minskar? Stärker det vår konkurrenskraft gentemot andra länder?

Anf. 31 CECILIA DALMAN EEK (S):

Herr talman! Jag noterar att utbildningsministern inte svarar på frågan om hur han kan vara så nöjd när näringslivets företrädare ständigt uttrycker en oro. De uttrycker inte alls en nöjdhet med att regeringen inte höjer ambitionen för högre utbildning.

Ett lands allra viktigaste resurs är människors vilja att utbilda sig. Arbetslösheten, som regeringen har misslyckats med att få ned, gör nu att allt fler människor vill satsa på utbildning. Diskussionen om 19-åringar eller inte 19-åringar riskerar att ta bort fokus från det som vi alla vet: Det är de många människornas vilja att utbilda sig som är den största och viktigaste resursen. Vi behöver ha en politik som tar hand om den och som inte gör att allt fler rektorer och företrädare för universitet och högskolor måste säga: Jag måste stänga dörren för kompetenta sökande.

Herr talman! Det är sorgligt att regeringen inte vill göra mer för att satsa på det svenska näringslivets behov av högre kunskap eller på att ta vara på människors vilja att gå vidare när arbetslösheten slår till i större utsträckning än i dag. Det handlar också om en ovilja att ta vara på alla dessa människors vilja att öka sin egen kompetens på andra områden än just de efterfrågade och deras förmåga och önskan att bilda sig och bli kompetenta medborgare.

Den svenska industrin är inte basically gone. Jag oroar mig för att det är arbetslösas och ungdomars möjligheter att komma vidare i Sverige, deras framtidshopp, som är basically gone.

Jag vill ställa mig bakom Gunilla Svantorps fråga och upprepa min egen. Hur kan ministern vara så nöjd när man inom näringslivet är så oroad för den bristande kunskapsambitionen?
(Applåder)

Anf. 32 LOUISE MALMSTRÖM (S):

Herr talman! Jag hoppas att åhörarna noterade att utbildningsministern trasslade till det ytterligare och fortsatte att tjata om 19-åringar och all-time-high utan att svara på mina frågor. Men det är faktiskt okej, för egentligen är det inte antalet 19-åringar som är den viktigaste faktorn och som ska styra våra ambitioner när det gäller högre utbildning. Jag känner inte till ett enda lärosäte som bara har 19-åringar på sina utbildningar.

Det som borde styra vårt lands ambitioner är framför allt hur vi rustar oss i förhållande till andra länder. Högskoleverket varnade för att andra länders utbildningsnivå riskerar att springa om Sveriges. Att ta fram en sådan rapport var det sista de gjorde innan de lade ned.

Det som också borde styra ambitionerna är hur chanserna på arbetsmarknaden ser ut för dem som saknar eftergymnasial utbildning. Här känner ni alla väl till matchningsproblematiken. Det handlar också om hur högt söktrycket till högre utbildning är, oavsett ålder. Vi vet att det slog rekord i höst igen. Slutligen handlar det om i vilken takt våra lärosäten kan leverera utbildning av god kvalitet. Här kan du lyssna på lärosätena, Jan Björklund. De saknar en dialog med dig, så kontakta dem.

Jag tycker att du kan dra ut protokollet från den här debatten, begrundade de oroande faktorerna och tänka om. Eller så kan du säga rakt ut att Sverige inte ska konkurrera med kunskap och kompetens och att Socialdemokraternas ambitioner är för höga. Men några måste också bli akademiker, Jan Björklund. Omvärlden har förstått att allt fler måste bli det.

Anf. 33 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Låt mig svara på några av de frågor som har ställts. Sverige är en industrination. Sverige ska förbli en industrination. Det tas in fler ungdomar till civilingenjörsutbildningar och högskoleingenjörsutbildningar än på mycket lång tid. Där har vi expanderat. Det är fler som pluggar till dessa yrken, och det beror på att vi har uppvärderat matte i gymnasiet, till skillnad från Socialdemokraternas tid då man valde bort maten. Vi utbildar nu fler ingenjörer, och det är viktigt.

Jag tycker att den ideologiska diskussionen är viktig. Några här definierar klassklyftor som att inte alla går på universitetet. Det är det här som är det centrala, och det är här som pulsen slår i debatten, antar jag. Jag nedvärderar inte yrkesutbildningar. Men det var precis vad Désirée Liljevall gjorde när hon sade att Folkpartiet vill ha klassklyftor eftersom alla inte går på universitetet. Andelen som går på universitetet är ju större i dag än när Göran Persson var statsminister. Var det större klasskillnader då än nu, kanske? Vi går alltså mot minskade klassklyftor med den definitionen. Det är en väldigt märklig uppfattning. Fler än någonsin går i högre utbildning, och vi kommer att nå ännu högre siffror om några år. Men ni säger att det skapar klassklyftor eftersom alla inte går där. Det är en otrolig uppfattning. Vad är det för fel på yrkeshögskolor och yrkesutbildningar? Ni kallar er för arbetarparti, men ni föraktar yrkesarbete. Det är oerhört märkligt.

Det har gjorts rätt många fientliga uttalanden när det gäller våra nationella forskningsuniversitet. Peter Persson är värst. Det handlar om Chalmers, Karolinska Institutet, Göteborgs universitet, Lund och Uppsala. De får för mycket pengar, menar man. Pengarna ska fördelas ut i stället. Jag ska naturligtvis berätta för dem att ni tycker det. Den fördelning som vi har är ungefär densamma som under den socialdemokratiska regeringen. Det är en kraftig forskningssatsning på de större universiteterna, och vi satsar mindre på de små. Men det är medvetet, och det beror på att det är på de större universiteterna som forskningen har allra högst kvalitet.

Sverige har, herr talman, mycket höga ambitioner när det gäller högre utbildning. Vi ligger tvåa i världen när det gäller kvalitet i högre utbildning, och snart kan 63 procent av våra ungdomskullar genomgå högre utbildning. Det är mer än någonsin, och det är unikt högt i ett internationellt perspektiv.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2013/14:100 om offentlighetsprincipen

Anf. 34 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Morgan Johansson har frågat statsministern vilka initiativ som statsministern avser att ta för att regeringen och Regeringskansliet på ett tydligare sätt ska respektera och skydda den svenska offentlighetsprincipen. Frågan har överlämnats till mig.

Offentlighetsprincipen är en av hörnstenarna i ett demokratiskt samhälle. Vad offentlighetsprincipen slår fast är att allmänheten ska ha rätt till insyn i och kunna kontrollera myndigheternas agerande. Ett av de viktigaste uttrycken för offentlighetsprincipen är allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar. Denna rätt är av stor betydelse för den allmänna debatten och medborgarnas ställningstaganden i olika samhällsfrågor. Sverige är ett föregångsland på detta område, inte minst i Europa. Det är en viktig prioritering för regeringen att i förhandlingsarbetet i EU värna offentlighetsprincipen och att bevaka att de regler som, till följd av ett svenskt initiativ, finns i EU på detta område upprätthålls.

Regeringskansliet är en öppen organisation. Offentlighet och insyn ska prägla verksamheten. Det görs betydande insatser inom Regeringskansliet för att på bästa sätt ge allmänheten och journalister en hög servicenivå. Varje ärende ska hanteras korrekt och skyndsamt. Ärenden som rör rätten att ta del av allmänna handlingar är högt prioriterade och behandlas med förtur för att tryckfrihetsförordningens krav på öppenhet och skyndsamhet i hanteringen ska säkerställas.

Det har under senare år skett en ökning av antalet förfrågningar, och ärendena har blivit mer komplexa. Detta ställer krav på de rutiner och den organisation som behövs för att ärendena ska kunna handläggas skyndsamt och för att vi även i övrigt ska kunna hålla en hög servicenivå. Det är förstås av yttersta vikt att såväl regeringen som Regeringskansliet tillämpar de sekretessbestämmelser som är beslutade av riksdagen på ett korrekt och noggrant sätt.

Regeringskansliets handläggning och organisation ska anpassas för att möta det ökade antalet förfrågningar från allmänheten. Det pågår ett arbete med att ytterligare utveckla arbetsformerna inom hela Regeringskansliet i fråga om hanteringen av allmänna handlingar.

I de här viktiga frågorna är ambitionen att kontinuerligt granska den egna tillämpningen av reglerna i syfte att säkerställa fortsatt öppenhet på det sätt vi alla önskar.

Anf. 35 MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Tack, justitieministern, för svaret, även om jag måste säga att jag tycker att det är ett anmärkningsvärt svagt svar mot bakgrund av den mycket hårda kritik som Regeringskansliet har fått för hanteringen av offentlighetsprincipen.

Justitieombudsmannen skriver i ett utlåtande från mars i år så här: ”Beträffande myndigheten Regeringskansliet är huvudregeln i dess instruktion, 18 §, att prövningen av frågor om handlingsutlämnande ska ske inom det departement eller motsvarande som förvarar den begärda handlingen. Den normala beredningsgången är inte angiven, inte heller vilken eller vilka befattningshavare som ska göra prövningen. Regeringskansliets yttranden har inte kastat något ytterligare ljus över vilka

handläggningsrutiner som tillämpas. Handläggningen verkar att döma av det som framkommit ske ad hoc, utan tillräckligt stöd i fasta rutiner eller principer.”

Det säger Justitieombudsmannen. Ad hoc och utan principer betyder på vanlig svenska att ni hanterar offentlighetsprincipen från fall till fall, från dag till dag och lite hejsan svejsan utan fasta principer. Det blir ännu värre när man fortsätter läsa vad Justitieombudsmannen skriver. ”Det ter sig som om en begäran som inte leder till ett omgående utlämnande av den begärda handlingen lätt kan hamna i ett ingenmansland, där den skickas runt utan att vare sig tjänstemän eller statsråd kan hållas ansvariga för långa handläggningstider eller andra brister som inkräktar på enskildas och massmediers grundlagsstadgade insynsrätt.”

Begäran skickas alltså runt mellan departement utan att någon ansvarar för frågan. Utifrån det menar Justitieombudsmannen att Regeringskansliets handläggning av detta ”har inneburit *grova* åsidosättanden av tryckfrihetsförordningens krav på skyndsamhet”. Grova åsidosättanden. Man lägger också till en slutkläm i yttrandet: ”Det är från JO:s synpunkt ovanligt att uppenbara brister i handläggningen av frågor som gäller offentlighetsprincipen uppdragas inom en myndighet utan att myndigheten själv vidgår och beklagar det som brustit. I de här granskade fallen synes Regeringskansliet anse att dess handläggning varit normal och godtagbar.”

Här riktar alltså Justitieombudsmannen stenhård kritik mot Regeringskansliet för handläggningen. Man kritiserar dem för grova åsidosättanden. Man noterar dessutom att det verkar som att Regeringskansliet inte ens har förstått vad Justitieombudsmannen har sagt.

Mot den bakgrunden tycker jag att justitieministerns svar är väldigt svagt. Hon säger bara: Vi arbetar med frågan.

Jag har inte ens börjat prata om den andra frågan min interpellation handlar om, det vill säga handläggningen av Tobias Billströms aktieaffärer, hemligstämplandet av det och vägran att lämna ut information om när han gjorde sina aktieaffärer. Jag återkommer till det i mitt nästa inlägg.

Så här långt vill jag ställa följande fråga till justitieministern: Förstår justitieministern att hon och Regeringskansliet har gjort grova fel? Förstår hon Justitieombudsmannens kritik på den här punkten? Medger hon att Regeringskansliet inte hanterar frågorna på det sätt som grundlagen föreskriver att man ska och på det sätt som Justitieombudsmannen skriver? Kan vi från och med nu förvänta oss bättre hantering av offentlighetsprincipen och ett bättre bemötande av dem som begär ut handlingar från Regeringskansliet än vi hittills har sett? Kan vi förvänta oss att Regeringskansliet och justitieministern tar Justitieombudsmannens kritik och för övrigt också konstitutionsutskottets kritik – som också har varit stark – på allvar?

Anf. 36 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Vi lyssnar givetvis på den kritik som KU och Justitieombudsmannen har lämnat. Redan innan kritiken lämnades hade vi inlett ett arbete inom förvaltningsavdelningen för att bättre kunna ta hand om ett ökande antal ärenden. Inom ramen för det pågående arbetet beaktas konstitutionsutskottets och JO:s kritik. Inom förvaltningsavdelningen

Svar på
interpellationer

överväger man just nu att tillsätta ett särskilt projekt för att arbeta vidare med en del av frågorna.

När det gäller KU:s granskning av UD handlade kritiken om att diariet inte var tillgängligt för allmänheten. Numera kan allmänheten söka på egen hand i diariet. Det gick inte tidigare.

KU pekade också på att det i ett fall saknades en uppgift om datum i en sekretessmarkering. Det var ett förbiseende som man kan beklaga.

I JO:s beslut prövades ett par ärenden där JO ansåg att Regeringskansliets handläggning varit för långsam. Det är naturligtvis allvarligt, och det kan man beklaga. Men även i de fallen kan jag konstatera att åtgärder har vidtagits för att tillgodose allmänhetens tillgång till allmänna handlingar.

Förvaltningsavdelningens roll som samordnare och stöd i vissa typer av ärenden har som sagt lett till ökad enhetlighet och ökad effektivitet i det viktiga arbetet.

När det gäller KU:s granskning av vissa handlingar i den så kallade Saudiaffären fanns det ett e-postmeddelande som inte hade diarieförts på Forsvarsdepartementet och som tyvärr raderades därefter. Någon annan kritik lämnades inte. Det rörde sig om ett förbiseende även i det fallet.

Det är viktig kritik som kommer från de olika institutionerna, och vi tar det på stort allvar. Jag tror att det är viktigt att se det ökande antalet ärenden som kommer och den komplexitet som de numera ofta har. Det är viktigt att säkerställa bra rutiner och enhetlighet inom Regeringskansliet för att hantera det.

Mitt svar på frågan som Morgan Johansson ställer om vi kan förvänta oss en bättre hantering är: Ja, självklart är det min absoluta ambition att både skyndsamheten och korrektheten i hanteringen av de olika typer av förfrågningar som kommer ska vara riktig. Jag tror att det är viktigt för allmänhetens förtroende att vi har regler på området.

Jag vill gärna påpeka att den prövning och det sätt som vi arbetar på följer många års erfarenhet och rutiner som har legat till grund för arbetet. Men ökad efterfrågan och ökad komplexitet måste hanteras. Det innebär att vi ständigt behöver förnya och fundera över de regelverk som finns. Däremot måste vi hålla på lagar och regler som riksdagen har beslutat om. Det handlar ibland om sekretessmarkeringar eller sekretesskydd eftersom det också finns integritetsaspekter i olika typer av handlingar och ärenden. Det måste också hanteras på ett korrekt sätt. Annars blir det fel.

Det finns goda skäl för att detta granskas, diskuteras och prövas. Och det arbete som pågår inom Regeringskansliet leder fram till en bättre tingens ordning än vi har kunnat se. Jag vågar dock påstå att det inte har berott på ovilja eller ointresse utan snarare på de förändringar vi kan se i ärendetillströmningen, men också på grund av den komplexitet som prövningen av varje enskilt ärende faktiskt innebär.

Anf. 37 MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Problemet är att det finns ett mönster. Det är lite för mycket som händer nu. Justitieombudsmannen riktar kritik; konstitutionsutskottet riktar kritik. Vi har dessutom Billströmbeslutet som jag ska återkomma till. Det finns ett mönster av att Regeringskansliet hela tiden sluter sig och präglas av en stark ovilja att visa vad man egentligen håller

på med. Det är ett grundläggande demokratiskt problem; medborgarna har rätt till den insynen för att kunna veta att allt går rätt till. Massmedierna har också rätt till den insynen.

Justitieministern försöker vifta bort KU:s kritik när det gällde Saudi-affären. Låt mig läsa från betänkandet: ”Att underlåta registrering och att dessutom föra över innehållet i det bifogade dokumentet till en icke diarieförd handling och att utan synbart stöd i gallringsföreskrifterna radera det ursprungliga e-postmeddelandet är ett anmärkningsvärt åsidosättande av offentlighetsprincipens bestämmelser.” Det KU säger i sin kritik är stenhårt och att det inte bara handlar om något slags olycksfall i arbetet. Det pekar mot ett medvetet sätt att försöka mörklägga vad som förevarit i ärendet. Det är det som KU slår bakut mot.

Då kommer vi till Billströmbeslutet. JO pekade på att det verkar som att det inte finns några principer för när man bifaller eller avslår begäran om att få ut handlingar. Allt sker ad hoc, och det är lite hejsan svejsan med principerna. Det kan man sannerligen säga om när ni prövade Billströmfrågan.

Bakgrunden var att TV4 begärde ut tidpunkterna för när Tobias Billström hade gjort sina aktieaffärer i gruvbolaget Lappland Goldminers eftersom det fanns misstankar om att Billström ägnat sig åt insideraffärer och alltså hade utnyttjat information, som han kan ha haft som statsråd, för egen vinning. Regeringen avslag begäran med argumentet att det skulle kunna skada Billström om informationen lämnades ut. Justitieministern var med och undertecknade det beslutet.

Min fråga till justitieministern är: Vad menar ni med det? Vilken skada skulle Tobias Billström kunna lida av att han redovisar sina aktieköp? Om Billström har rent mjöl i påsen, vad har han i så fall att dölja? Jag skulle vilja säga att Billström lider mer skada nu när ni hemlighåller hans affärer än om han hade redovisat dem. När ni nu har hemligstämplat detta finns det många som drar slutsatsen att han kanske har något att dölja.

I mitt tidigare inlägg frågade jag vad justitieministern tänkte göra, om hon förstår kritiken och erkänner att man har gjort fel. Jag förstod på hennes svar att hon i varje fall förstår kritiken och att man ska försöka göra något åt detta. Det är i så fall bra.

Jag vill också ställa en följdfråga när det gäller beslutet om Tobias Billström. Varför hemligstämplade ni just det beslutet? Varför hemligstämplade ni hans aktieköp? Varför ville ni inte lämna ut tidpunkterna? Vad var ni rädda för? Kom inte med argumentet att du inte kan uttala dig i enskilda fall. Det kan man göra när man inte själv har varit med och beslutat, men detta är ett beslut som regeringen själv har fattat. Då måste också ansvarigt statsråd kunna svara på följdfrågor.

Kan det vara så – om man ska spekulera – att ni fattar beslutet därför att det kan finnas fler tvivelaktiga aktieköp och ni vill inte skapa en redovisningspraxis? Är detta det egentliga argumentet?

Jag återkommer till min fråga: Varför ville ni inte lämna ut tidpunkterna för när Tobias Billström gjorde dessa kontroversiella aktieköp?

Anf. 38 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Tack, Morgan Johansson, som uppenbarligen inte tror att jag är dum i huvudet utan faktiskt har förstått frågorna. Det är bra.

Det finns ett mönster att regeringen sluter sig, säger Morgan Johansson. Man kan faktiskt vända på saken och säga att det finns ett positivt mönster, nämligen att KU och JO kanske har blivit mer alerta i de så viktiga frågorna. Om det är något jag välkomnar är det en diskussion om hur öppenheten ska hanteras och vårdas. Den är viktig.

När det gäller uppgifter om statsråds aktieaffärer förs inom Regeringskansliet en förteckning över statsråds innehav av finansiella instrument. Syftet med förteckningen, som vi tog initiativ till under Carl Bildts regering, är att det ska finnas information om statsråds aktieinnehav, som de är skyldiga att anmäla. Enligt offentlighets- och sekretesslagen gäller – och det här är viktigt – som huvudregel sekretess för den typen av förteckningar och för den information som ligger till grund för den här förteckningen. Statsråden har dock kommit överens om att själva förteckningen ska vara öppen för insyn för allmänheten och har alltså eftergett den sekretess som annars gäller.

Det intressanta är att titta i den skrivelse som Göran Persson lämnade till riksdagen. Den regering som efterträdde Carl Bildts regering redovisade sin syn på frågorna. Man instämde i vilka regelverk som ska gälla, som vi sedan dess har följt.

Skälet till att förteckningen finns och att den redovisas på det sättet är att statsrådets aktieinnehav ska kunna granskas. Information skyddas annars av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen. I grunden handlar det om uppgifter om enskildas personliga förhållanden, som lagstiftaren, det vill säga riksdagen, ansett bör vara skyddade av sekretess i vissa fall.

Det här är de grundregler som gäller. När vi prövar frågan använder vi gällande regler och den praxis som har utvecklats sedan förteckningen infördes – ingenting annat. Vi prövar naturligtvis frågan utifrån att det råder sekretess, och därför lämnas inte den typen av information ut. Det är en generell prövning som sker i varje ärende.

Jag är noga med att inte ad hoc-pröva ärenden av något slag utan att följa den praxisbildning som uppenbarligen har fungerat och ansetts riktig under regeringar med lite olika flagg.

Morgan Johansson har själv varit statsråd och känner naturligtvis väl till hur reglerna har tillämpats också tidigare. Det är viktigt att vi inte ändrar på den typen av hantering som gäller handlingar, sekretess och offentlighetsprincipen utan att vi följer de riktlinjer som riksdagen har lagt fast. Enda skälet till att vi har den öppenhet vi har är att statsråd själva har valt att lämna ut uppgifter. Det är därför som vi har förteckningen, som jag tycker är ett utmärkt dokument och som naturligtvis är viktigt för att allmänheten ska kunna granska statsråd på ett riktigt sätt.

Anf. 39 MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Nu ska vi vara lite noggranna. Justitieministern skriver själv i regeringens beslut att informationen inte ska lämnas ut. Regeringen lämnar inte ut den därför att man tror att Tobias Billström kan lida skada. Eftersom justitieministern står bakom beslutet handlar min enkla fråga om vilken typ av skada vi talar om. På den frågan har jag inte fått något som helst svar. Det är kanske så att Tobias Billström lider mer skada av att regeringen hemlighåller informationen än om den hade redovisats offentligt. Det sås en misstanke om att allt faktiskt inte står rätt till.

Skyll inte på några tidigare regeringar. Vad jag vet har inte en sådan fråga prövats tidigare, det vill säga att lämna ut information om tidpunkt för enskilda aktieköp. Vad jag vet finns inte någon sådan praxis. Det här är något nytt ni har hittat på.

Moderaterna har en historia av slutenhet i sådana frågor. Jag minns mycket väl när vi för några år sedan fick tvinga er till att gå med på att göra anmälan till det ekonomiska registret i riksdagen obligatorisk. Enligt er uppfattning skulle anmälan till registret vara frivillig. Det handlar om just aktiefrågor. Jag skötte själv förhandlingen med Moderaterna. Vi körde en förhandling, och vi vann och ni förlorade. Vi gjorde äntligen registret till ett obligatorium, men ni höll emot allt vad ni orkade.

Detta mönster, det vill säga kritiken från konstitutionsutskottet, kritiken från Justitieombudsmannen och lex Billström-beslutet, visar på ett regeringskansli som gör allt vad man kan för att sluta sig mer och mer. Det bådär inte gott för offentlighetsprincipen. Statsförvaltningen måste, enligt min uppfattning, präglas av öppenhet, tillgänglighet och transparens och inte av det nästan hysteriska kontrollbehov som jag tycker att man uppvisar just nu.

Anf. 40 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Jag sade inledningsvis hur viktigt det är med öppenheten och offentlighetsprincipen. Jag delar Morgan Johanssons uppfattning på den punkten.

Vi diskuterar huruvida de regler som gäller för utlämnande av handlingar är korrekta eller inte och huruvida Regeringskansliet har använt gällande regler på ett korrekt sätt. Min uppfattning är att vi har gjort det.

Reglerna för sekretess handlar inte i första hand om enskilda ärenden, utan om huruvida utlämnande av vissa uppgifter kan anses vara till men för den personliga integriteten. Det är den prövningen som sker. Huvudregeln om sekretess är en fråga om att inte rent generellt lämna ut information om personliga förhållanden.

Nej, vi är inte rädda för öppenheten. Tvärtom! En av de viktigaste sakerna att värna är öppenheten i den offentliga förvaltningen och hur olika företrädare agerar. Det är vad som vaccinerar oss mot sådant som kan skapa problem i ett samhälle i form av korruption och mycket annat. Öppenheten är viktig.

När det gäller en begäran om att få ta del av handlingar som har sekretessmarkeringar ska det ändå göras en prövning. Då är det den generella prövningen som ska gälla. Det ska mycket till för att ändra på den. Huvudregeln är ändå att uppgifter som rör den personliga integriteten inte ska hanteras på det sättet.

Borgerliga statsråd har sedan Carl Bildts regeringstid valt att säkerställa att det upprättas en förteckning som beskriver innehav av finansiella instrument, och den förteckningen kan lämnas ut. Det är ett beslut fattat av statsråden. Sedermera följde Socialdemokraterna efter. Det är ett sätt att öka öppenheten. Beskriv inte det som något slags desperat åtgärd för att hemlighålla saker när det är precis tvärtom.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2013/14:86 om etablering av nyanlända

Anf. 41 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Lars Mejern Larsson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att förbättra och utveckla samverkan mellan Migrationsverket och de mottagande kommunerna.

För närvarande söker många människor asyl i Sverige. Kriget i Syrien har drivit miljontals människor på flykt och många av dem söker skydd i EU, inte minst i Sverige. Migrationsverket bedömer att det i år kommer ca 56 000 asylsökande, vilket är en ökning med 28 procent jämfört med förra året. Senast lika många asylsökande kom till Sverige var 1992.

Migrationsverket har huvudansvaret för mottagandet av asylsökande från det att ansökan ges in till dess att ett lagakraftvunnet beslut meddelas. I detta uppdrag ingår bland annat att ordna boende för de asylsökande som inte kan ordna det på egen hand. Av de ca 45 300 personer som är inskrivna i Migrationsverkets mottagande bor mer än 65 procent i boenden som Migrationsverket hyr. Under den senaste tiden har mellan 1 500 och 1 900 personer sökt asyl i Sverige varje vecka. När Migrationsverket ordnar boende åt asylsökande måste man göra detta i enlighet med de regler som finns för offentlig upphandling. Det är med andra ord en mycket stor utmaning för Migrationsverket att upphandla bostäder för asylsökande i den takt som krävs just nu.

Migrationsverket kontaktar regelbundet bostadsbolag för att ta reda på om intresse finns av att hyra ut till Migrationsverket. Om ett bostadsbolag visar ett intresse informerar Migrationsverket ledningen för den aktuella kommunen.

Det är viktigt att Migrationsverket har en tidig och tydlig kommunikation med kommunerna för att i största möjliga utsträckning underlätta arbetet med att hantera de utmaningar det kan innebära för lokalsamhället vid en större etablering.

I de fall en sökande har beviljats uppehållstillstånd och därmed övergår från att vara asylsökande till att vara nyanländ ska han eller hon anvisas en plats i en kommun och därmed påbörja sin etablering i det svenska samhället. Detta är huvudsakligen en uppgift för Arbetsförmedlingen.

Regeringen följer noga utvecklingen inom de frågor Lars Mejern Larsson tar upp.

Anf. 42 LARS MEJERN LARSSON (S):

Herr talman! Det är svårt att föreställa sig en vardag som består av krypskyttar, bomber och skottlossningar. Tänk dig själv att inte kunna skydda dina barn, att tvingas bryta upp från nära och kära, lämna allt du har, att tvingas att ta med dina barn genom minfält, över Medelhavet i överfulla båtar med allt vad det innebär.

Vittnena är många, men det handlar om att i första hand kunna ge skydd och mat åt sina barn och ett hopp om en framtid som inte består av hot, våldtäkter och tortyr. Allt är jättebra här; vi har fått mat och tak över huvudet. Det vittnar några av de flyktingar som befinner sig i Glava gåstgård hemma i Värmland om.

Herr talman! Det räcker långt med mat och tak över huvudet när du tvingas att fly från det fasansfulla och ofattbara. Jag tycker att det är självklart att vi i Sverige även i framtiden ska kunna erbjuda en fristad

för de människor som flyr. Det är bara att gå till sig själv: Hur skulle vi vilja ha det? Hur skulle vi vilja bli bemötta om vi tvingades att fly? Det kanske till och med är så att vi måste öppna våra gränser för ytterligare mottagande, eftersom trycket är så stort i Syrien och på så många andra håll i världen.

Jag är stolt över att vi i Värmland och Sverige har en så öppen syn när det gäller att ta emot flyktingar i nöd. Asylrätten är en grundpelare för Sverige och borde vara så för alla länder i EU. Vi kan göra mer, men låt oss göra det mer professionellt.

Herr talman! Anledningen till min interpellationsdebatt med ministern är den oro som jag möter hemma i Värmland från kommuner som inget hellre vill än kunna ta sitt ansvar för att mottagandet ska bli så bra som möjligt.

Herr talman! Jag tackar för svaret, men jag måste erkänna att det är ett riktigt icke-svar. I ministerns svar går det att läsa: ”Det är viktigt att Migrationsverket har en tidig och tydlig kommunikation med kommunerna för att i största möjliga utsträckning underlätta arbetet med att hantera de utmaningar det kan innebära för lokalsamhället vid en större etablering.”

Det är just detta som pekar på att verkligheten består av någonting annat. Kommunalrådets i Hagfors kommun beskrivning i NWT i förra veckan är tydlig: Vi och andra kommuner i Värmland som tar emot många flyktingar, till exempel Storfors, Grums, Filipstad och Säffle, har länge lyft frågan om bemanning med Migrationsverket på de olika boendena. Vi har också tydliggjort hur viktigt det är att vi som kommun informeras om vad som händer. Vid ett tillfälle stod det helt plötsligt en stor grupp flyktingar utanför ett boende med sina resväskor i händerna utan att vi visste någonting.

Från ett flertal kommuner runt om i landet som Filipstad, Storfors och Hagfors vittnar lokala kommunpolitiker om hur man utan förvarning får ett nytt flyktingboende i kommunen. Med någon veckas varsel ska kommunen ordna skolgång, förskoleplatser och mycket mer.

För att detta ska uppfattas som någonting positivt på dessa orter är det viktigt att både kommunerna och Migrationsverket är väl förberedda och samarbetar. Därför krävs en dialog, men även fler insatser än vad som ministern räknade upp här. Det Värmlandskommunerna vill är att även fortsättningsvis ta ansvar dels därför att behovet är stort, dels därför att de människor som kommer hit bidrar till en positiv utveckling av vårt land. Men de vill göra det så proffsigt som möjligt. Dialogen skulle kunna lösa de flesta problem. I första hand handlar det alltså inte om pengar.

Herr talman! Vad beror denna uteblivna dialog med berörda kommuner på? Tänker ministern ta dessa kommuners oro och rop på hjälp på allvar?

Anf. 43 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka Lars Mejern Larsson för en viktig interpellation. Förra veckan hade socialförsäkringsutskottet möte med generaldirektören för Migrationsverket. När vi ställde frågor om hur Migrationsverket – Lars Mejern Larsson lyfte frågan här – samverkar med kommuner var svaret inte helt enkelt. Migrationsverket beskriver,

som också Lars Mejern Larsson beskriver, att det kommer många nya flyktingar hela tiden i Sverige, och det är viktigt att ordna boendet. En offentlig upphandling ska göras, men jag vet inte riktigt hur man ska göra den per dygn eftersom det hela tiden kommer nya människor och man inte riktigt vet var man ska placera dem.

Från Socialdemokraternas sida har vi tryckt på att vi skulle vilja se ett tydligare uppdrag för Migrationsverket att stödja kommunerna i arbetet med att stärka mottagningsverksamheten och menar att Migrationsverket bör se över förutsättningarna för hur deras personal kan samverka med det lokala samhället under asylprocessen. Det har vi framfört, och det framför vi i vår motion till riksdagen.

Jag tänkte höra ändå hur Tobias Billström ser på den frågan. Om Migrationsverket inte har den här dialogen och finns med som en part blir det bara kommunerna som får försöka lösa de här frågorna. Vi vet sedan tidigare att kommunerna tar ett stort ansvar. Vi vet också att de som tar störst ansvar i dessa krigstider är grannländerna till Syrien. Libanon tar emot 752 000 flyktingar, Jordanien härbärgerar över 523 000 och Turkiet har nästan en halv miljon, 500 000, flyktingar. Irak har 192 000 och Egypten 126 000 flyktingar. Det är många i närområdet. Därför är det viktigt att också Sverige kan vara med och bidra.

Min bild är, precis som Lars Mejern Larssons, att våra kommunpolitiker i Örebro län vill ta ett stort ansvar och gör det, men vill ha en bättre dialog med Migrationsverket. Då kan det inte handla om att varje kommunstyrelseordförande ska ha ett enskilt samtal med Migrationsverkets generaldirektör. Det är mycket smartare om migrationsministern och regeringen i stället ger i uppdrag till Migrationsverket att ha den här dialogen och samverka med kommunerna så att man får till en bra mottagning där både barn och de vuxna får ett bra bemötande och kommunerna får de förutsättningar som de behöver.

Min fråga till statsrådet är: Ska statsrådet fortsätta att hänvisa till Arbetsförmedlingen, eller tänker Migrationsverket ta det ansvar som ligger på den myndigheten? Det räcker inte att bara hänvisa till att Arbetsförmedlingen har ansvaret för etableringen. Här pratar vi om flyktingmottagande och om asylmottagande som går i varandra och där Migrationsverket hela tiden är den part som kommunerna ska föra en dialog med. Då håller det inte att bara hänvisa till Arbetsförmedlingen. Det är inte de som finns på de små orterna.

Jag skulle vilja ha ett mer utförligt svar från migrationsministern, om det går att få.

Anf. 44 FINN BENGTSSON (M):

Herr talman! Jag vill också tacka Lars Mejern Larsson för en viktig interpellation och tacka migrationsministern för ett uttömmande och bra svar.

Herr talman! Vi står inför precis det problem som så tydligt beskrivs i migrationsministerns svar, nämligen att senast det kom lika många asylsökande som nu till Sverige var 1992. Vi har alltså ett väldigt söktryck från de behjärtansvärda och skyddsvärda individer som kommer hit. Vi ska ge dem en så anständig möjlighet det bara går när det gäller att finna sig till rätta under prövningen av asylansökan.

Tidigare hade vi en princip som innebar flyktförläggningar, något som man glädjande nog lämnade i samband med att den nya migrationspolitiken infördes, nämligen ett boende i stället, det som kallas normala boendemiljöer. Det leder till det som migrationsministern lyfte fram, att då måste man på ett sunt sätt upphandla boenden som ska ha en bättre standard än förläggningarna tidigare.

Eva-Lena Jansson och jag hörde i förra veckan Migrationsverkets generaldirektör och medarbetare förklara för oss i socialförsäkringsutskottet hur det faktiskt ser ut med de problem de har att möta kommunikationen med kommunerna i vissa fall.

När det gäller den flyktingström som nu kommer bör man naturligtvis så långt som möjligt förhandla och förankra med de kommuner dit man tänker anvisa flyktingar ett boende under asylprövningen. Men i vissa lägen är det oberäkneligt. När de stod med resväskorna i handen – som Lars Mejern Larsson säger – var det kanske inte någon som kunde förutse att de skulle just hit. Då gäller det att visa medmänsklighet och se till att dessa individer får tak över huvudet samma kväll.

Detta ska naturligtvis inte hindra en tät dialog mellan Migrationsverket och kommunerna. Jag fick klart för mig – enligt vad den operativa chefen på Migrationsverket delgav oss – att man står i förbindelse med kommunerna där det så är möjligt under de planerade anvisningarna av asylboende. Det ska föras en dialog som ska upprätthållas med dem som är ansvariga i kommunerna för allting som tillkommer, skolgång och annat som kan vara relevant.

Om man plötsligt står här med resväskan efter en flykt över minfält och hav där man har riskerat att kapsejsa ska man få tak över huvudet innan natten faller. I dessa lägen, när det behövs ett akut skydd, kan vi inte alltid kräva att Migrationsverket ska föra en dialog lokalt med kommunerna.

Med detta sagt vill jag betona det föredömliga initiativ som generaldirektören på Migrationsverket har tagit, nämligen att inleda ett samtal med de myndigheter som berörs av migrationsströmmarna. Sveriges Kommuner och Landsting är en sådan samtalspartner där man diskuterade på ledningsnivå med företrädare för kommunerna och för Migrationsverket.

Förhoppningsvis borgar detta för att man för en dialog mellan Migrationsverket och Sveriges Kommuner och Landsting och också mellan Migrationsverket och Arbetsförmedlingen när det gäller att ta ansvar för dem som har fått uppehållstillstånd och ska vidare under någon annan myndighets ansvarsområde och en annan minister.

Anf. 45 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Jag instämmer helt i Lars Mejern Larssons beskrivning av de känslor som vi alla har inför det fruktansvärda som drabbar det syriska folket. I det här läget är det naturligtvis viktigt och angeläget att Sverige och Europeiska unionen står bakom den gemensamt beslutade lagstiftning som vi har i unionen och som ger människor rätt att söka asyl i alla unionens 28 medlemsstater och få en sådan ansökan prövad.

Det kommer många människor till Sverige. Det är klart att detta medför utmaningar. Jag besökte själv Värmland i går och träffade kommunpolitiker, tjänstemän i kommunerna och tjänstemän på Migrationsverket. Naturligtvis träffade jag också asylsökande flyktingar.

Min bild är att det finns utmaningar men att det under omständigheterna fungerade bra. Under tuffa omständigheter ordnade det sig med tak över huvudet med mycket kort varsel. Migrationsverkets tjänstemän jobbar i vissa fall sexdagarsvecka och tvåtimmarsskift för att tillgodose de mycket basala behov som finns och leva upp till vår egen lagstiftning som har beslutats här i kammaren och naturligtvis Europeiska unionens lagstiftning vad beträffar mottagandedirektiv och asylprövningsdirektiv.

Men Lars Mejern Larsson gav ju själv bilden av hur det ser ut. Det är många som kommer, mellan 1 500 och 1 900 personer per vecka. Det är många människor. Naturligtvis ska vi ha en bra och välfungerande dialog mellan de statliga myndigheter och de kommuner som är berörda. Men det är viktigt att komma ihåg att det inte finns någon tidsgräns för när Migrationsverket måste informera kommuner om att ett nytt boende är upphandlat.

Migrationsverket försöker att informera kommunerna så tidigt som möjligt. Det varierar naturligtvis när i processen som kommunerna informeras. Ibland sker det redan under förhandlingsstadiet, ibland efter det att ett avtal har slutits. Enligt lagen om offentlig upphandling råder det ju sekretess fram till dess att tilldelningsbeslutet är fattat, det vill säga när en rangordning av anbuderna har genomförts.

Eva-Lena Jansson tog upp frågan om hur viktigt det är att ha en bra dialog med det civila samhället. Vi från regeringen betraktar det som mycket angeläget att den enskilde kan tas emot bra i närsamhället. För att öppna dörrar till organisationslivet samverkar Migrationsverket med den lokala nivån. Det kan till exempel resultera i praktikplatser, att arbetsgivare får kännedom om asylsökandes möjligheter att arbeta. Då är det viktigt att hela samhället bidrar till ett fungerande mottagande.

År 2010 beslutade riksdagen om mål för politiken för det civila samhället. I det sammanhanget betonades bland annat civilsamhällets vikt och roll som utförare av välfärdstjänster. Regeringen slöt samma år en överenskommelse med idéburna organisationer på integrationsområdet samt Sveriges Kommuner och Landsting.

Informationsfrågorna är viktiga, och det är betydelsefullt att vi diskuterar dem. Men som jag sade tidigare återkommer jag till det. När många människor kommer under kort tid snabbt till vårt land finns det alltid en risk att det uppstår flaskhalsar. Mitt intryck är att de myndigheter som är berörda och arbetar med detta gör sitt absolut yttersta även under ganska tuffa förhållanden.

Anf. 46 LARS MEJERN LARSSON (S):

Herr talman! Jag är glad att ministern delar synen på vikten av att ta emot de nödställda. Jag är väl medveten om att antalet asylsökande ökar i Sverige. Det är en stor utmaning för Migrationsverket.

Men i dag verkar det som att det enbart är bostadstillgång som styr verksamheten. Och den tillgången finns inte där Migrationsverket har gott om personal.

Ministern nämner detta med tidsgräns när det gäller dialogen. Saken är ju den att den existerar över huvud taget inte. Dialog, information och delaktighet lyser med sin frånvaro, trots kommuners bedjan via samtal, via personliga möten. Det visar på att lokal närvaro skulle motverka både kortsiktiga och långsiktiga problem.

Är det rimligt att upphandlingsregler ska gå före allt annat i tron att billigt boende löser allt? Borde inte till exempel spridning av boende för att klara kommunernas och landstingens uppdrag vara en del i placeringen? En väl fungerande mottagning är en försättning för att det senare ska bli en fungerande integrering.

Den globaliserade världen som vi i dag lever i kommer självklart att bli mer och mer naturlig när människor från olika håll och kulturer möts. Detta är någonting oerhört spännande och positivt, och det bidrar till utveckling av samhällen och länder.

Vi socialdemokrater anser att alla Sveriges kommuner ska ta ansvar för flyktingmottagandet. Det gynnar den enskilde och kommunen som får nya medborgare med olika kompetenser och erfarenheter.

Men om mottagandeprocessen ska bli bra måste det finnas möjlighet för kommuner att föra en dialog med Migrationsverket. Vi socialdemokrater tycker också att Migrationsverket borde ha stött kommunerna i deras arbete.

Nu kommer det många fler. Små kommuner tvingas ofta att ta emot ensamkommande barn. Här måste finnas möjlighet till stöd och support. Därför är det ännu viktigare att asylmottagandet fungerar och att det förs en dialog mellan Migrationsverket och de berörda kommunerna. Eller tänker ni lämna kommunerna i sticket?

Herr talman! Frågan till ministern är: Krävs det att samtliga kommunalråd åker till Stockholm och knackar på ministerns dörr för att han ska inse allvaret i den här frågan?

Anf. 47 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag ska upprepa frågan i Lars Mejern Larssons interpellation: Vilka åtgärder avser ministern att vidta för att förbättra och utveckla samverkan mellan Migrationsverket och de mottagande kommunerna? Det enda svar jag kan hitta från ministern – någonting som liknar ett svar på själva frågan – är: ”Regeringen följer noga utvecklingen inom de frågor Lars Mejern Larsson tar upp.”

Det kan vara vällovt att följa utvecklingen, men det är inte det Lars Mejern Larsson efterfrågar. Det är inte det man efterfrågar från Sveriges kommuner, som har att ta ett stort ansvar för flyktingmottagandet runt om i Sverige. Det är inte det man efterfrågar i de kommuner i Örebro län, bland annat Lindesberg och Ljusnarsberg, som nu försöker få en dialog med Migrationsverket.

Jag vill än en gång poängtera, herr talman, att vi socialdemokrater skulle vilja se ett tydligare uppdrag för Migrationsverket att stödja kommunerna i arbetet med att stärka mottagningsverksamheten. Jag tar det exempel som Migrationsverkets generaldirektör själv tog, där han tillsammans med en kommun hade kommit överens om att man skulle finansiera en tjänst.

Men det kan inte vara så att vartenda kommunalråd i Sverige ska behöva göra det egna avtalet med Migrationsverkets generaldirektör. Det måste ankomma på migrationsministern och regeringen att lägga det uppdraget på Migrationsverket att ha en samverkan med kommunerna för att stärka mottagningsverksamheten och se till att människor som flyr för sitt liv får ett bra mottagande, men också att kommunerna kan göra det

på ett så bra sätt som möjligt. Jag tror att det blir bra både för de flyktingmottagande kommunerna och för Sverige som helhet.

Med det, herr talman, hoppas jag att migrationsministern kan besvara den fråga som Lars Mejern Larsson och jag nu har ställt.

Anf. 48 FINN BENGTSSON (M):

Herr talman! Jag ska beskriva ett fall från mitt län, nämligen från Gusum, en liten ort som ligger utanför Valdemarsvik. Där bor knappt 800 invånare, och där har man upphandlat ett asylboende för 250 individer. På grund av det söktryck som finns i dag kommer de som beviljas uppehållstillstånd hela tiden att ersättas av nya som kommer in för att få sin prövning gjord på ett rättsligt korrekt sätt. Samtidigt ska de få ett anständigt boende, alltså inte längre i flyktingförläggningar som förr utan i ett lägenhetsboende, som är mycket mer humant inriktat på behoven. Därmed kan man förhoppningsvis förbättra för dem som är lidande.

Då finns det en principiell ingång från Migrationsverket. Det är att man förlägger sådana boenden till mindre orter just för att man ofta ser att de asylsökande kommer från en så fruktansvärd situation att de behöver lugn och ro omkring sig. När man beviljar ett permanent uppehållstillstånd handlar det snarare om att flytta till större orter, och då ligger ansvaret inte längre under Migrationsverket utan i stället under Arbetsförmedlingen. Det kommenteras också i ministerns svar, även om Eva-Lena Jansson undvek att beskriva den verklighet som svaret ger oss tillfälle att förstå.

Det viktiga när vi tittar på Gusum, som jag har besökt fyra gånger, är att man har ett bra samarbete med Valdemarsviks kommun kring den etablering som de där har för boende. Men det stora problemet just nu är att väldigt många av dem som får permanent uppehållstillstånd inte kan flytta därifrån eftersom de som är nyanlända inte har fått några anvisade nya bostadsorter.

Här ser vi hur det gnisslar mellan myndigheterna. Jag tycker då att det är förtjänstfullt att generaldirektören på Migrationsverket har tagit initiativ till att samverka på ledningsnivå både med Arbetsförmedlingen och, som jag nämnde i mitt förra inlägg, med Sveriges Kommuner och Landsting för att försöka lösa frågan såväl uppifrån som i de praktiska fallen konkret på golvet.

Anf. 49 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Lars Mejern Larsson pratar om bostadstillgång. Ja, den är avgörande för att förstå vad som är kruxet i den här diskussionen. Den generella bostadsbrist som vi har samt konkurrensen om bostäder – mellan asylsökande, ensamkommande barn, kvotflyktingar samt nyanlända och deras anhöriga – medför att Migrationsverket i dagsläget har svårt att hitta lediga hyreslägenheter och får söka andra boendeformer.

Migrationsverket prioriterar då boende i vanliga hyreslägenheter. I möjligaste mån försöker verket koncentrera boendet och inte ha enstaka lägenheter utspridda i landet. Barnfamiljer placeras till exempel i första hand i lägenhetsboenden. Dessa boenden behöver inte upphandlas, utan verket kan sluta avtal direkt med fastighetsägaren, oftast då kommunen.

Men vad gör Migrationsverket när lägenheterna inte räcker till? Ja, då behöver man komplettera med tillfälliga boenden. De bostäderna finns på

vandrarhem, campingplatser, pensionat, hotell och andra anläggningar. De upphandlas i enlighet med lagen om offentlig upphandling.

När Migrationsverket upphandlar tillfälliga boenden enligt lagen om offentlig upphandling är det anbudet som styr i vilken kommun de nya boendena kommer att placeras. Migrationsverket har därmed inte möjlighet att ta hänsyn till att vissa kommuner får ett proportionellt stort ansvar för asylmottagandet i förhållande till andra kommuner. Om kommunerna välkomnar nyanlända slipper Migrationsverket använda tillfälliga boenden på campingplatser.

Jag kan försäkra Lars Mejern Larsson att vi har varit hos kommunalråden, så de behöver inte komma hit. Vi har en bra och god dialog med dem. Men kommunerna kanske också borde knacka på hos varandra och diskutera den här frågan. Vi har ingen kommun som heter staten, utan vi har 290 geografiska enheter i detta land. Det finns ingen kommun som man bor i som heter staten.

Jag tycker också att det finns en risk att vi blandar ihop olika saker i den här interpellationsdebatten. Vi kan blanda ihop frågor som handlar om kommuner som söker hjälp och frågor om integration och etablering. Det är fullt förståeligt när det kommer många människor, vilket handlar om nyanlända som har uppehållstillstånd. Sedan är det frågor som rör asylsökande, där man också söker någon form av hjälp även om det är mer oklart vad.

Det är viktigt att vi håller isär de här två frågorna, inte bara för att jag har ett visst ansvarsområde i regeringen – det kan jag leva med; regeringen är ansvarig för hela sin politik – utan också för att förstå vad som kan göras inom ramen för respektive budgetområde och förstå vad som är det samlade utfallet av politiken på detta område. Jag ser nämligen inte att man kan lösa de frågor som vi nu diskuterar på något annat sätt än att fler kommuner ser till att uppbringa fler bostäder för människor som är nyanlända, när det gäller frågan hur man ska hjälpa Migrationsverket att minska antalet människor som har uppehållstillstånd i sitt boende. Å andra sidan är det detta som vi diskuterar, att man erbjuder fler lägenheter från sina respektive bostadsbestånd till Migrationsverket så att Migrationsverket inte behöver använda tillfälliga boenden, som dels är dyrare, dels leder till att vi får den här typen av problem, som uppstår när man ganska snabbt måste skaffa fram bostäder.

Jag noterar att samtliga deltagare i denna interpellationsdebatt har understrukt att det i detta läge inte ges några alternativ i fråga om att erbjuda människor tak över huvudet. Då måste det vara den centrala frågan, och vi måste angripa problemet från den vinkeln. Det är det som regeringen också avser att göra, och det är därför som vi har den här diskussionen med kommunerna kring frågorna. Men det vore, som sagt, också bra om kommunerna diskuterade den frågan med varandra.

Anf. 50 LARS MEJERN LARSSON (S):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Men jag måste erkänna att jag i svaret inte kan se migrationsministerns vilja att utveckla samverkan mellan Migrationsverket och de mottagande kommunerna, vilket var det centrala i min fråga. Men det kanske kommer i det sista inlägget.

Jag har i dag försökt peka på problematiken med flyktmottagandet i vårt land och att det till mycket stor del bärs upp av enskilda kommu-

ner, att Migrationsverket verkar ha ett större ansvar gentemot kommunerna än man i dag har resurser för men även att ansvaret gentemot kommunerna måste tydliggöras.

Sveriges kommuner har mycket att bidra med och tillföra när det handlar om insatser för de nyanlända. De har tillgång till praktikplatser i sina egna verksamheter. De har en stor del av bostäderna och all annan välfärd för medborgarna. Vi skulle alla vinna på en ökad och mer strukturerad samverkan.

Herr talman! Regeringens jobbmisslyckande påverkar också, och det minskar naturligtvis möjligheterna för kommunerna att satsa på välfärden och sätta in resurser i skolan och äldreomsorgen. Sedan Alliansen fick ta ansvar för Sverige har över 218 av landets 290 kommuner tvingats höja skatten. Kommunernas ansträngda läge underlättar knappast.

Jag har med mina exempel försökt visa att det inte fungerar i dag. Kommunerna ställs inför svåra uppgifter utan att få tillräcklig information från Migrationsverket.

Herr talman! Min avslutande fråga till ministern är: Var i Sverige anser statsrådet att etableringen av nyanlända fungerar på ett tillfredsställande sätt? Kan ministern nämna någon av landets 290 kommuner?

Anf. 51 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Till interpellanten Lars Mejern Larsson vill jag gärna säga att det är viktigt att vi har en samsyn på de här frågorna. Jag tror dock inte att vi kommer att få det när det gäller utfallet av regeringens ekonomiska politik eller jobbpolitiken. Det är nämligen helt klart att regeringens politik har lett till att antalet sysselsatta har ökat – det är högre nu än det var när vi tillträdde.

Det är fullständigt självklart att med den politik som vi bedriver ökar också förutsättningarna för nyanlända att snabbare komma in på arbetsmarknaden.

För att återgå till interpellationen som är anledningen till att vi står här i dag: Antalet personer som söker asyl i Sverige har ökat kraftigt de senaste två åren, främst på grund av kriget i Syrien. Det är den generella bostadsbristen, ett ökat antal asylsökande samt det faktum att fler asylsökande väljer att bo i Migrationsverkets boenden som gör att myndigheten tvingas att fullgöra sin uppgift att ordna boende med kort varsel under hårt tryck.

Vid anskaffning av tillfälliga boenden måste Migrationsverket följa lagen om offentlig upphandling. Detta medför att Migrationsverket inte kan påverka i vilka kommuner som boenden tas i bruk.

Det är betydelsefullt – det vill jag gärna säga till både interpellanten och Eva-Lena Jansson, som också har deltagit i debatten – att Migrationsverket har en tidig och tydlig kommunikation med kommunerna och har respekt för de utmaningar som det kan innebära för lokalsamhället vid en större etablering.

Men det är också så att riksdagen har ålagt myndigheten genom lagstiftning och regeringen genom en förordning som bygger på lagstiftningen ett ansvar för att lösa de uppgifter som handlar om att ordna tak över huvudet. Det ansvaret kan myndigheten inte vika från och ska heller inte vika från. Det är en lagstiftning som har tillkommit i bred enighet

genom den här kammarens beslut, och det är viktigt att komma ihåg detta när vi diskuterar det.

Min uppfattning är att det svenska asylmottagandet över lag fungerar väldigt bra, givet de omständigheter som råder när vi nu har det högsta mottagandet av asylsökande sedan 1992. Det är ett ganska gott betyg, tycker jag.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2013/14:30
19 november

Svar på
interpellationer

8 § Svar på interpellation 2013/14:72 om handlingsplan för mänskliga rättigheter i Sverige

Anf. 52 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Herr talman! Helene Petersson har frågat mig om vi kommer att få en tredje handlingsplan för mänskliga rättigheter i Sverige.

Låt mig inleda med att säga att jag delar Helene Peterssons uppfattning att det behövs en samlad strategi för ett fortsatt systematiskt arbete med frågor om mänskliga rättigheter i Sverige. Uppfattningar och värderingar som står i strid med principen om allas lika värde utgör ytterst en utmaning mot hela den värdegrund som bär upp en demokrati.

Sverige har också anslutit sig till internationella överenskommelser om mänskliga rättigheter. Det innebär att regeringen har förbundit sig att säkerställa att dessa folkrättsliga åtaganden följs och får genomslag i lagstiftning och andra offentliga åtaganden.

Två nationella handlingsplaner för mänskliga rättigheter har hittills genomförts.

Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige har överlämnat sitt slutbetänkande, SOU 2010:70, med förslag på hur det fortsatta stödet till arbetet för de mänskliga rättigheterna bör utformas.

Därefter har en särskild utredare utvärderat den andra nationella handlingsplanen för de mänskliga rättigheterna och lämnat rekommendationer inför regeringens fortsatta arbete med mänskliga rättigheter på nationell nivå, SOU 2011:29.

Ett fortsatt systematiskt arbete med frågor om mänskliga rättigheter på nationell nivå är nödvändigt för att Sverige ska uppfylla de mål som regering och riksdag har fastställt inom området. Regeringen avser därför att under 2014 återkomma till riksdagen med en skrivelse om en samlad strategi för ett fortsatt systematiskt arbete med frågor om mänskliga rättigheter på nationell nivå.

Utgångspunkten för strategin utgörs av behovet av att säkerställa att det finns kunskap och medvetenhet om rättigheterna så att konventionsåtagandena beaktas inom hela den offentliga verksamheten, såväl inom staten som inom kommuner och landsting.

För att finansiera insatser för åtgärder för att främja och säkerställa respekten för de mänskliga rättigheterna på nationell nivå avser regeringen att från och med år 2014 avsätta 15 miljoner kronor årligen.

Tack för en viktig interpellation!

Anf. 53 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S):

Herr talman! Tack, statsrådet! Jag fick möjlighet att ställa en liten fråga under frågestunden för några veckor sedan. Jag tyckte inte att jag fick det svar jag ville ha, men det kanske var för att jag över huvud taget inte fick möjlighet att diskutera mer. Det var därför jag följde upp det med en interpellation.

Vi har ju varit utan handlingsplan i Sverige under snart fyra år. Det är egentligen min utgångsfråga: Varför har det dröjt så pass länge? Den senaste utvärderingen kom i mars 2011, och man kom med väldigt många konkreta förslag. Det hade påbörjats ett arbete; vi hade två handlingsplaner innan.

Jag och säkert många med mig har uppfattningen att om man ska hålla på med ett långsiktigt arbete bör det inte bli ett så stort avbrott som det har varit nu. Man har ju på något sätt kommit av sig i arbetet.

Detta tycker jag att vi märker i konstitutionsutskottet, bland annat när vi träffar justitieombudsmännen. De efterfrågar bland annat ordinarie tillsynsorgan inom migrations- och socialförsäkringsområdena och inom kriminalvården.

Nu har kriminalvården stoppats in i polisutredningen. Det kommer något förslag om socialförsäkringen i april 2014. Migrationen är inte i gång än.

Vi hade JO hos oss i dag. De påtalade bland annat att man i kriminalvården, om man blir intagen, häktad, satt under arrest eller satt i fängelse, inte får information om de mänskliga rättigheter man har.

Vi saknar en institution som många av EU:s länder har – minst tolv länder, vad jag vet, har en institution som hanterar mänskliga rättigheter på nationell nivå.

Man har också börjat efterfråga mänskliga rättigheter kopplade till näringslivet. Det fick jag reda på i Bryssel; jag kommer att återkomma senare till den utvärdering som Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter har gjort. Där tar man också upp att det fordras att man har planer för de här olika områdena.

Jag vet att ministern har lagt ned ett stort arbete när det gäller romastrategin. Vi är inte helt överens om alla sakfrågor i den, men jag tycker att det är bra att den har kommit.

Ni har gjort förändringar i diskrimineringslagen. Det är också bra, men det går inte att jämföra med en fullständig strategi för mänskliga rättigheter. Mänskliga rättigheter gäller alla i Sverige. De gäller på så många fler områden än de enstaka man kan plocka in i exempelvis en diskrimineringslag.

Min avslutande fråga är vad det är som har gjort att regeringen och statsrådet inte har kunnat ta tag i det här och göra det till en löpande fråga.

Jag tycker att det är ganska naturligt att delegationen fortsätter det arbete som föregick utvärderingen. Man jobbade ju hela tiden och kom kontinuerligt med förslag. Men det verkar inte som om statsrådets regering över huvud taget har funderat på de frågorna under den här tiden. Det kritiserades ju också ganska skarpt i utvärderingen. Man sade att när planen togs fram var intresset stort. Men det verkar inte ha fått något genomslag sedan 2006, och det är ju statsrådets regering.

Anf. 54 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Herr talman! Låt mig inleda med att verkligen välkomna att det börjar finnas ett större engagemang i socialdemokratins för mänskliga rättigheter.

Den traditionella diskussionen under 1900-talet har ju snarare varit den motsatta – vi har haft en socialdemokrati som inte har fokuserat på individens mänskliga rättigheter. Jag minns ganska famösa uttalanden av ledande socialdemokrater om att jurister inte ska styra politiken – detta som ett svar på krav på starkare skydd för mänskliga rättigheter. Jag välkomnar detta engagemang.

Låt mig däremot ifrågasätta den historieskrivning som nu görs. När vi ser vad som har skett sedan 2006 – i synnerhet vad som har skett sedan 2010 då jag tog över ansvaret – nämner även interpellanten ett par av de saker som har spelat otroligt stor roll när det gäller mänskliga rättigheter. En är romastrategin vi har tagit fram. Interpellanten glömmer ett antal stora insatser vi har gjort mot främlingsfientlighet och rasism. Vi driver på för att få ett starkare skydd för mänskliga rättigheter på Europeanivå. Jag kan göra uppräknigen längre.

Den konkreta frågeställningen gäller det samlade greppet runt mänskliga rättigheter. Det är det interpellanten efterlyser i form av ytterligare en handlingsplan för mänskliga rättigheter.

Låt mig först säga att jag tycker att det är viktigt att hela tiden ha detta perspektiv, att vi har en hemläxa att göra även i Sverige. Du jämför med länder och säger att det finns MR-institutioner i andra länder. Sverige ligger mycket långt framme när det gäller mänskliga rättigheter, men det finns två saker vi ska ha med oss där. Det ena är att vi inte heller fullt ut har säkerställt skyddet för mänskliga rättigheter. Det andra är att ska man ha ett samhälle som präglas av mänskliga rättigheter är det en fråga som man hela tiden måste arbeta med.

Vi har en historia i Sverige där vi har trott att vi är bäst i världen på allting. Vi har ibland åkt ned och skrivit på en internationell konvention om någonting. Vi kan gå tillbaka lite längre i tiden. Jag tänker på Europakonventionen om mänskliga rättigheter. Vi har tänkt att den gäller andra; den gäller inte oss själva. Sedan har det under de senaste tio åren kommit ett antal internationella utslag mot Sverige som har gjort att vi har börjat inse att det också gäller oss.

Utöver den uppräknig jag gjorde för en stund sedan kan jag lyfta fram minoritetspolitiken. Vi har kraftigt förbättrat skyddet för de nationella minoriteterna. Om vi ska se någonting där det har varit internationell kritik gentemot Sverige kan vi se att det har handlat om minoritetsskydd för sverigefinnar, för tornedalingar och för de tre andra minoriteter som vi har i det svenska samhället. Där har vi gjort mycket. Vi gör en del även i år.

Den internationella kritik vi har fått inför i år gäller rätten att läsa sitt minoritetspråk och möjligheten för alla barn att göra det. Intresset har ökat tack vare minoritetspolitiken. En del rektorer har sagt nej till att man ska få läsa till exempel finska eller meänkieli. Det är åtgärder som vi har i årets budget.

När det gäller de utmaningar som jag ser på MR-området skulle jag säga att det största hotet även i Sverige mot mänskliga rättigheter är främlingsfientlighet och rasism. Vi har fortfarande människor i Sverige

som varje dag drabbas av främlingsfientlighet, diskriminering och rasism. Det är kränkningar av deras mänskliga rättigheter. Då är MR-strukturen sådan att det är staten som ytterst har ansvar för att garantera mänskliga rättigheter. Det är också en bakgrund till varför jag och regeringen har fokuserat väldigt mycket på kampen mot främlingsfientlighet och kampen mot intolerans. Anledningen till att jag lyfter upp just den frågan är att vi ser en annorlunda utveckling i flera andra europeiska länder.

När det gäller den konkreta frågeställningen om hur vi får ett samlat grepp är svaret det som jag har lämnat. Vi återkommer till riksdagen med en skrivelse under våren. Vi har haft ett par utredningar, som jag nämnde. Vi har utvärderat de tidigare handlingsplanerna. Vi ser ett behov av ett samlat grepp, men vi ser också ett behov, som lite grann har saknats tidigare, av finansiering. Det vi har gett besked om redan i årets budget är att vi har 15 miljoner årligen från 2014. Det är klart att de pengarna också kommer att kopplas till den strategi som vi kommer att presentera för riksdagen i vår, som jag ser som en naturlig fortsättning på tidigare handlingsplaner.

Anf. 55 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S):

Herr talman! Jag blir lite full i skratt när statsrådet säger att vi inte bryr oss om detta från Socialdemokraternas håll. Det var faktiskt vår regering som plockade fram dessa två handlingsplaner. Vi satte också till delegationen, med ett uppdrag att följa det här och verkligen jobba aktivt under den andra handlingsplanen. Det var också vår regering som satte till delegationen för romsk... – nu kommer jag inte ihåg vad den hette.

(Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP): Delegationen för romsk inkludering.)

Ja, precis. Det var vår regering som tillsatte den. Säg inte att den socialdemokratiska regeringen inte brydde sig ett dugg om minoritetspolitik eller mänskliga rättigheter.

Däremot finns det otroligt mycket att göra när det gäller minoritetspolitiken. Jag tycker att statsrådet har börjat i fel ände på något sätt. Det är jätteviktigt att ha alla de här detaljerna. Men får vi inte en helhetsbild och får vi inte en helhetsstrategi över de här frågorna tror jag att vi tappar väldigt mycket. Jag tror att vi faller i gropar som gör att man plockar ut särgrupper och tittar bara på deras frågor och inte tar det som är generellt.

Jag håller med statsrådet om att vi nog har tyckt att vi har varit lite för bra på det här området. Vi har inte varit tillräckligt djupgående och sett vad som händer runt omkring oss. Och vi får kritik. Vi får kritik från Europadomstolen, exempelvis. De har haft över 900 ärenden. Nu har det inte lett till mer än 15 domar. Det ska vi vara tacksamma för, men vi får anmälningar och klagomål på oss.

Vi träffade justitieombudsmännen i dag i konstitutionsutskottet. Det är otroligt många anmälningar och klagomål. Bara inom den sociala sektorn – skola, vård och omsorg, i princip – är det över 2 000 klagomål. Kriminalvården har väl ungefär lika många.

Det finns alltså otroligt mycket att göra. De här utvärderingarna har också pekat på att det är fråga om kunskap, information och medvetenhet. Och det gäller inte bara vissa grupper, utan det gäller alla. Statsrådet snuddade vid det när det gäller stat, kommun och landsting. Här var det ett arbete som hade börjat komma i gång. Jag vet att ni har plockat fram något värdegrundsmaterial som man ska börja jobba med. Men varför inte fortsätta med den här strategin?

Man har tagit upp civilsamhällets roll. Man har tagit upp näringslivets roll. Det handlar om grundläggande normer, om hur man betar sig mot varandra i samhället men också om hur man blir bemött när man söker sig till en myndighet, en kommun eller ett landsting. Det var också något som JO tog upp i dag. De får oerhört många klagomål om bemötande. Då ställde jag en fråga: Behöver vi mer information och utbildning för att få en attitydförändring? Det handlar ju mycket om en attitydförändring när det gäller hur man blir bemött och om man får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda.

Ja, tyckte JO. Man jobbar på, men det behövs oerhört mycket mer. Där tror jag att en samlad strategi och ett Sverigeövergripande dokument kan göra nytta.

Anf. 56 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Herr talman! Jag svarar också ja på den frågan. Vi behöver mer kunskap. Vi behöver mer utbildning. Vi är bättre i dag än vi var för 15 eller 20 år sedan.

När jag pratade om skillnaden mellan socialdemokrater och liberaler hade jag ett lite djupare historiskt perspektiv. Den klassiska diskussionen på detta område i Sverige har oftast varit mellan liberaler som har krävt mer reglering när det gäller mänskliga rättigheter och en socialdemokrati som historiskt sett – jag håller med om att ni har nykrat till på senare år – har haft en övertro på politikens makt.

Mänskliga rättigheter handlar också om: Vad har jag som individ för rättigheter bortom politiska beslut? Vilka beslut kan vi fatta i denna kammare? Och var går gränserna för dem? Det finns grundläggande rättigheter som vi ska värna. Där delar jag det engagemang som finns hos många, till exempel interpellanten.

Det som förvånar mig något är att interpellanten säger så här: Det är detaljer ni har sysslat med.

Fråga Sveriges fem nationella minoriteter ifall de tycker att hela den nya minoritetspolitiken är detaljer! Fråga sverigefinnarna ifall de tycker att det är en detalj att de numera kommer att ha möjlighet att revitalisera sitt språk! Fråga den Sverigefinska gruppen ifall de tycker att det är en detalj att vi har gjort stora satsningar på att återerövra finsk kultur! Fråga den romska gruppen ifall de tycker att det är en detalj att vi för första gången i den svenska historien tar den utsatthet som romer har drabbats av på allvar, att vi under våren kommer att presentera en vitbok över de övergrepp som har drabbat romer, att vi har arbetsförmedlare som är romska brobyggare som gör att vi öppnar arbetsmarknaden och att vi på allvar börjar ta kampen mot den hatideologi som för närvarande är starkast i Europa, det vill säga hatet mot romer!

Fråga Sveriges judar ifall de tycker att det är en detalj att vi tar kampen mot antisemitismen på allvar och att vi har gjort extra insatser för att

se till att man har en säkerhet kring judiska inrättningar! Fråga alla Europas minoriteter ifall de tycker att det är en detalj att det sitter svenska ministrar, inklusive mig själv, i Bryssel som faktiskt tar striden för romers rättigheter och som har påbörjat en diskussion om något som är mycket viktigt, det vill säga hur vi säkerställer ett MR-skydd och ett skydd för de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen efter att länderna har blivit medlemmar!

Här har vi ett systemfel i Europeiska unionen – det tycker även jag som är en Europavän. Vi ställer mycket stora krav på de länder som är på väg in i unionen, men vi har inget riktigt skydd och ingen riktig säkerhet när det gäller att se till att fortsätta att ställa de kraven när länderna väl är medlemmar.

Jag delar, som jag nu har sagt ett par gånger, herr talman, idén om att vi också behöver det breda arbetet. Men vi kan inte gömma det breda arbetet bakom tal om att det handlar om detaljer när det är det som på allvar gör skillnad för människor. Det gäller många av de insatser som vi har gjort från regeringens sida under senare år.

Anf. 57 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S):

Herr talman! Tack, statsrådet! Nu tror jag att statsrådet missuppfattar mig med vilje. När jag säger detaljer menar jag givetvis att man behöver börja med ett brett anslag för att utifrån det kunna gå in på specifika områden.

Vi har ett speciellt åtagande för våra nationella minoriteter. Det har vi, och det ska vi hålla på. Vi har det för samerna utifrån deras urbefolkningsstatus, och vi har det för de andra minoriteterna, självklart. Vi vet att romerna är extra utsatta, och jag hade förstås kunnat lämna in en interpellation om romers eller andra minoriteters särställning. Det jag menar är att vi behöver ett strategidokument. Vi behöver göra ett samlat arbete i Sverige när det gäller de delar som ingår i de grundläggande rättigheterna. Det har vi inte, statsrådet. Vi har inte haft det på fyra år.

Jag säger inte att det arbete som regeringen gjort är fel. Regeringen har gjort nedslag och tagit tag i saker som är väldigt allvarliga, bland annat exkluderingen, som ju är diskriminering. Samtidigt har vi åtaganden vad gäller grundläggande mänskliga rättigheter utifrån konventioner, utifrån ett EU-perspektiv, utifrån Europarådet. Dem måste vi följa upp på ett helt annat sätt än i dag.

Jag var i Bryssel och fick av EU:s byrå för grundläggande rättigheter deras rapport gällande strategi och handlingsplan. Hur följer vi upp den rapporten i Sverige? Finns det någon institution eller någon del av regeringen som plockar upp och fullföljer vad som finns i den? Det är också ett nationellt åtagande. Det ska vara implementerat före 2014.

Anf. 58 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Herr talman! Svaret på frågan är ja, vi följer upp all internationell kritik. Ge inte en bild av att vi från regeringens sida inte skulle ta all internationell kritik på allvar. Det vore fel bild. Det finns förutom Sverige ett antal demokratiska länder som tar den internationella kritiken på allvar, och det är lite unikt. Det är viktigt dels för att vi ska bli bättre på hemmaplan, dels för att vi alla får en helt annan möjlighet att kritisera andra

länders övergrepp ifall vi visar att vi tar detta på allvar på hemmaplan. Där tror jag att vi är överens.

FRA, en annan FRA än den som nämns i den allmänna debatten, det vill säga EU:s byrå för grundläggande rättigheter, har gjort en granskning. Det är ett organ där jag ansvarar för den svenska delen av arbetet. Det är en bra verksamhet men med lite för lite muskler. Det finns dock ett bra kunskapsunderlag i FRA. När det gäller den FRA-rapport som nyligen kom presenterades den först i Sverige. Jag gjorde det tillsammans med representanter för FRA för att, som ett första steg, försöka göra den känd i Sverige, se till att människor får kännedom om den rätt viktiga verksamheten. Där finns mycket kunskap. I steg två följer vi upp de rekommendationer och påpekanden som finns i FRA:s granskning.

Ett av de allvarligare påpekanden som görs är den rädsla många svenska judar känner för religiösa symboler. Det lyfts fram i rapporten. Det gör att jag stärks i min övertygelse att vi måste ta kampen mot antisemitismen på mycket större allvar. Det finns också annat vi behöver följa upp som påpekas från FRA:s sida. Vad gäller EU-nivån behöver vi även där ta ett betydligt mer samlat grepp och ha bättre uppföljningsmekanismer.

För att vara lite artig mot interpellanten vill jag avslutningsvis säga att det konkreta, korta svaret på frågan är att det som interpellanten efterlyser kommer. Vi kommer i vår med en samlad strategi till riksdagen. Jag hoppas att vi då är många som debatterar den. Vi kanske inte alltid tycker lika om innehållet, men jag vill tacka Helene Petersson för engagemanget.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2013/14:38 Dammsäkerhet

2013/14:40 Motpart i mål om ny legitimation enligt patientsäkerhetslagen

2013/14:47 Några ändringar på tryck- och yttrandefrihetens område

Skrivelse

2013/14:42 Riksrevisionens rapport om energieffektivisering inom industrin – effekter av statens insatser

Socialutskottets betänkande

2013/14:SoU4 Förstärkta samarbetsamtal

Konstitutionsutskottets betänkande

2013/14:KU8 Fler avdelningar i Lagrådet

Utrikesutskottets betänkande

2013/14:UU7 Kvinnor, fred och säkerhet

Prot. 2013/14:30

19 november

Svar på

interpellationer

10 § Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 18 november

2013/14:129 Regeringens motiv för att tillåta kommersiellt linjeflyg på Uppsala flygplats, Årna

av *Lena Sommestad* (S)

till miljöminister *Lena Ek* (C)

2013/14:130 Civil flygplats vid Årna

av *Jacob Johnson* (V)

till miljöminister *Lena Ek* (C)

2013/14:131 Arbetsmiljöverkets kontor i Västerås

av *Olle Thorell* (S)

till arbetsmarknadsminister *Elisabeth Svantesson* (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 26 november.

11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 18 november

2013/14:122 Behovet av en omgående översyn av alkohollagen

av *Carl B Hamilton* (FP)

till statsrådet *Maria Larsson* (KD)

2013/14:123 Gästarbetare i Saudiarabien

av *Carina Hägg* (S)

till utrikesminister *Carl Bildt* (M)

2013/14:124 En ny djurskyddslag

av *Jens Holm* (V)

till landsbygdsminister *Eskil Erlandsson* (C)

2013/14:125 Ungas vård på rättspsykiatriska kliniker

av *Magnus Ehrencrona* (MP)

till socialminister *Göran Hägglund* (KD)

den 19 november

2013/14:126 Användning av elpistol inom polisen

av *Lena Olsson* (V)

till justitieminister *Beatrice Ask* (M)

2013/14:127 Skärpt lagstiftning avseende grovt vapenbrott

av *Lena Olsson* (V)

till justitieminister *Beatrice Ask* (M)

2013/14:128 Det israeliska rättssystemets behandling av palestinska och israeliska barn

av *Amineh Kakabaveh* (V)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2013/14:129 Nedläggningen av Arbetsmiljöverkets kontor i Eskilstuna

av *Caroline Helmersson Olsson* (S)

till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 26 november.

12 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 19 november

2013/14:102 Tandvårdsstödet

av *Lennart Axelsson* (S)

till socialminister Göran Hägglund (KD)

2013/14:109 Istanbulkonventionen

av *Carina Hägg* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2013/14:112 Vistelseförbud

av *Anna Wallén* (S)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 26 november.

13 § Kammaren åtskildes kl. 16.03.

Förhandlingarna leddes av tredje vice talmannen.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Eva-Lena Ekman

Prot. 2013/14:30
19 november

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Meddelande om frågestund	1
3 § Anmälan om subsidiaritetsprövning.....	1
4 § Ärenden för förnyad bordläggning.....	1
5 § Svar på interpellationerna 2013/14:87, 88, 89, 90, 91 och 96 om antalet studieplatser på Högskolan i Jönköping, Mittuniversitetet, Högskolan i Gävle, Linnéuniversitetet, Högskolan i Skövde och Karlstads universitet.....	1
Anf. 1 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	1
Anf. 2 PETER PERSSON (S).....	3
Anf. 3 JASENKO OMANOVIC (S).....	3
Anf. 4 ÅSA LINDESTAM (S).....	4
Anf. 5 DÉSIRÉE LILJEVALL (S).....	5
Anf. 6 MONICA GREEN (S).....	6
Anf. 7 GUNILLA SVANTORP (S).....	6
Anf. 8 ROGER HADDAD (FP).....	7
Anf. 9 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	8
Anf. 10 FINN BENGTSSON (M).....	9
Anf. 11 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	10
Anf. 12 PETER PERSSON (S).....	11
Anf. 13 JASENKO OMANOVIC (S).....	12
Anf. 14 ÅSA LINDESTAM (S).....	13
Anf. 15 DÉSIRÉE LILJEVALL (S).....	14
Anf. 16 MONICA GREEN (S).....	14
Anf. 17 GUNILLA SVANTORP (S).....	15
Anf. 18 ROGER HADDAD (FP).....	16
Anf. 19 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	17
Anf. 20 FINN BENGTSSON (M).....	17
Anf. 21 CECILIA DALMAN EEK (S).....	18
Anf. 22 LOUISE MALMSTRÖM (S).....	19
Anf. 23 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	20
Anf. 24 PETER PERSSON (S).....	21
Anf. 25 TREDJE VICE TALMANNEN.....	21
Anf. 26 JASENKO OMANOVIC (S).....	21
Anf. 27 ÅSA LINDESTAM (S).....	22
Anf. 28 DÉSIRÉE LILJEVALL (S).....	22
Anf. 29 MONICA GREEN (S).....	23
Anf. 30 GUNILLA SVANTORP (S).....	23
Anf. 31 CECILIA DALMAN EEK (S).....	24
Anf. 32 LOUISE MALMSTRÖM (S).....	24
Anf. 33 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	25
6 § Svar på interpellation 2013/14:100 om offentlighetsprincipen.....	26
Anf. 34 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	26
Anf. 35 MORGAN JOHANSSON (S).....	26

Anf. 36	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	27
Anf. 37	MORGAN JOHANSSON (S)	28
Anf. 38	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	29
Anf. 39	MORGAN JOHANSSON (S)	30
Anf. 40	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	31
7 §	Svar på interpellation 2013/14:86 om etablering av nyanlända	32
Anf. 41	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	32
Anf. 42	LARS MEJERN LARSSON (S)	32
Anf. 43	EVA-LENA JANSSON (S)	33
Anf. 44	FINN BENGTTSSON (M)	34
Anf. 45	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	35
Anf. 46	LARS MEJERN LARSSON (S)	36
Anf. 47	EVA-LENA JANSSON (S)	37
Anf. 48	FINN BENGTTSSON (M)	38
Anf. 49	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	38
Anf. 50	LARS MEJERN LARSSON (S)	39
Anf. 51	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	40
8 §	Svar på interpellation 2013/14:72 om handlingsplan för mänskliga rättigheter i Sverige	41
Anf. 52	Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP)	41
Anf. 53	HELENE PETERSSON i Stockaryd (S)	41
Anf. 54	Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP)	43
Anf. 55	HELENE PETERSSON i Stockaryd (S)	44
Anf. 56	Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP)	45
Anf. 57	HELENE PETERSSON i Stockaryd (S)	46
Anf. 58	Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP)	46
9 §	Bordläggning	47
10 §	Anmälan om interpellationer	48
11 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar	48
12 §	Anmälan om skriftliga svar på frågor	49
13 §	Kammaren åtskildes kl. 16.03	49

